

Jaarverslag 2021

Vereniging Investeer in Human

Vereniging Investeer in Human | Handelsnaam: HUMAN

Statutaire vestigingsplaats: Hilversum

Gevestigd: Wim T. Schippersplein 1 | 1217 WD Hilversum | KvK nummer: 57906289

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Voorwoord	4
HUMAN algemeen	6
Prioriteiten 2021	7
Vereniging Investeer in Human	10
Bedrijfsvoering	11
Realisatie 2021	15
Begroting 2022	17
Uitgangspunten financieel beleid	18
Covid-19	19
Risicomanagement, compliance en governance	20
Toekomst	30
Verklaring governance en interne beheersing	31

Jaarrekening

Balans per 31 december 2021 na resultaatbestemming (Model I)	33
Exploitatierkening 2021 volgens de categoriale indeling (Model II)	35
Kaastroomoverzicht over 2021 (Model III)	36
Toelichting op de exploitatierkening over 2021 per kostendrager (Model IV)	37
Toelichting op nevenactiviteiten per cluster 2021 (Model VI)	39
Sponsorbijdragen en bijdragen van derden 2021 (Model VII)	40
Sponsorbijdragen en bijdragen van derden 2021 via buitenproducenten	42
Programmakosten per domein per platform 2021 (Model IX)	43
Aanloopkosten aspirant omroepen 2021	44
Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling	45
Toelichting op de balans per 31 december 2021	50
Toelichting op de exploitatierkening 2021	58
Gebeurtenissen na balansdatum	68

Overige gegevens

Resultaatbestemming	68
Goedkeuring raad van toezicht	69
Controleverklaring onafhankelijke accountant	70

Bestuursverslag

Voorwoord

Voor HUMAN was 2021 een historisch jaar. Na 5 jaar als aspirant omroep te hebben geopereerd kreeg HUMAN een volwaardige erkenning voor de concessieperiode 2022-2026. De erkenning werd verleend onder voorwaarde dat HUMAN zich zou aansluiten bij een andere omroep in het bestel. Voor HUMAN was dat vanzelfsprekend de VPRO. Sinds 1 januari 2022 vormen de VPRO en HUMAN een samenwerkingsomroep met behoud van eigen identiteit, programmapakket, merk en vereniging. Gezamenlijk versterken VPRO en HUMAN het vrijzinnige en humanistische gedachtengoed.

Ten behoeve van deze nieuwe fase heeft HUMAN in 2021 volop voorbereidingen getroffen, zowel op programmatisch als organisatorisch vlak. Allereerst vroeg programmatische ontwikkeling onze tijd en aandacht omdat we vanaf januari 2022 meer profileringsruimte krijgen en dus meer onderscheidend media-aanbod kunnen maken dat waarde toevoegt en zijn oorsprong vindt in de humanistische levensbeschouwing. HUMAN ziet zijn rol als omroep als die van een maatschappelijke mediaorganisatie opererend binnen een groot netwerk van maatschappelijke en culturele partners. Voorop staat aan het denken zetten, activeren en stimuleren van mensen en daarmee het leveren van een relevante bijdrage aan de Nederlandse samenleving. HUMAN wil op de huid van de tijd zitten en verhalen vertellen die verteld moeten worden met de grootst mogelijke impact tot gevolg.

HUMAN ontwikkelde en produceerde in 2021 relevante en onderscheidende mediaproducties voor alle platforms. Programma's die stuk voor stuk gemaakt zijn vanuit onze humanistische wortels. Een greep uit onze programmering 2021: het hoogtepunt van 2020/2021 was de prijswinnende documentaireserie *Klassen* (NPO 1) over de strijd voor gelijke kansen in het onderwijs. De serie waaraan een omvangrijk landelijk impactprogramma gekoppeld was maakte veel los. Dat gold ook voor *De Wasstraat* (NPO 2), de documentaireserie waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt centraal stonden. Ook dit programma werd ingebed in een impactprogramma in de vorm van inspiratiesessies met onder andere Martin Kniest, hoofdpersoon uit de serie. HUMAN realiseerde in 2021 veel meer impactvolle programmering waar onder het radio- en televisieprogramma *De Publieke Tribune*, de serie *Vrijdenkers*, *De Grote Klimaatkwis*, de Zapp-serie *Wat zou jij doen?* de documentaires *Tegenwind* en *Voor jou wil ik zijn* en de podcast *Deventer Medizaak* (Argos).

Naast onze inzet op programmatische ontwikkeling heeft HUMAN zich het afgelopen jaar op organisatorisch gebied verder ontwikkeld. Dit mede in het kader van de intensivering van de samenwerking met de VPRO. De bestaande dienstverlening op basis van een samenwerkingscontract met onderliggende SLA's is omgezet in een nieuwe en meer uitgebreide samenwerkingsovereenkomst tussen de twee omroepverenigingen. Het fundament van de samenwerkingsovereenkomst vormen de concrete samenwerkingsafspraken per ondersteunende afdeling en voor de mediaproductiekolom.

Het Jaarverslag 2021 presenteert een overzicht van de feitelijk inhoudelijke, organisatorische en financiële resultaten van HUMAN. In het bestuursverslag worden de belangrijkste resultaten besproken, alsmede de impact van COVID-19 op onze bedrijfsvoering. Het jaarverslag bestaat voorts uit de jaarrekening, de goedkeuringsverklaring van de raad van toezicht en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

De programmering en activiteiten van HUMAN die in dit jaarverslag beschreven worden, konden alleen tot stand komen door de enorme inzet en deskundigheid van de medewerkers van HUMAN, de creativiteit en het talent van de programmamakers die aan ons verbonden zijn, onze toegewijde collega's van de VPRO en de NPO, onze maatschappelijke en culturele partners en natuurlijk onze vrienden en ons publiek die ons scherp houden en de basis vormen van ons werk.

Onze grote dank gaat uit naar iedereen die heeft bijgedragen aan het voortbestaan en het succes van HUMAN. Wij voelen ons gesteund door velen en kijken vol vertrouwen naar de toekomst.

Hilversum, 26 april 2022
Willemien van Aalst
Directeur/hoofdredacteur

Magdeleen Sturm
Voorzitter raad van toezicht

HUMAN algemeen

Een volwaardige erkenning

Na bijna 3 decennia onder de naam Humanistische Omroep Stichting te hebben geopereerd, maakte de Vereniging Investeer in Human op 1 januari 2016 een doorstart als aspirant-omroep HUMAN. In 2021 is aan HUMAN een volwaardige erkenning als publieke omroep toegekend voor de periode 2022-2026. Dat betekent dat HUMAN erin is geslaagd zijn toegevoegde waarde aan te tonen, een samenwerkingsomroep met de VPRO te vormen en conform de aangepaste Mediawet minimaal 50.000 leden aan zich heeft verbonden. HUMAN had op de teldatum 90.000 leden en wist dat aantal in 2021 te behouden.

Humanistische levensbeschouwing

HUMAN is geworteld in het humanistisch gedachtegoed. Het humanisme is een levensbeschouwing op basis van de menselijke maat. Zelfbeschikking, de mogelijkheid tot ontwikkeling, ontplooiing en het vormgeven van een eigen leven. Centraal staat de zoektocht naar een goed, mooi en zinvol persoonlijk leven. Humanisten richten zich daarbij nadrukkelijk op de medemens en, meer recentelijk, op alles wat leeft op deze planeet. We zijn niet alleen op aarde. Kenmerkend voor het humanisme is het streven naar rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid, inlevingsvermogen, verdraagzaamheid, ruimdenkendheid, openheid en een permanent pleidooi voor dialoog. Het humanisme is geen statische levensbeschouwing, maar juist continu aan verandering onderhevig. Het humanisme ontwikkelde zich altijd verder door een antwoord te geven op dringende maatschappelijke veranderingen. Het humanisme als bron van inspiratie en als ijkpunt op cruciale momenten. In die traditie wil HUMAN staan.

Netwerkorganisatie met impact

HUMAN onderhoudt een breed netwerk waarmee intensief wordt samengewerkt. HUMAN ziet zijn rol als omroep vooral als die van een maatschappelijke mediaorganisatie die in nauwe samenwerking met andere organisaties en burgers urgente maatschappelijke thema's agendeert en mensen in beweging zet. De specifieke taak van HUMAN binnen deze beweging is om verhalen te vertellen voor alle denkbare mediaplatforms met bijbehorende impacttrajecten die bijdragen aan positieve veranderingen voor onze samenleving en de wereld.

HUMAN werkt samen met tientallen maatschappelijke en culturele organisaties, is kernpartner van het Netwerk Mediawijsheid en maakt actief deel uit van de georganiseerde humanistische beweging, die zich met 28 organisaties heeft verenigd in de Humanistische Alliantie.

Onze missie

HUMAN wil mens en wereld vooruithelpen door autonomie en verantwoordelijkheid te bevorderen. Als maatschappelijk georiënteerde mediaorganisatie, geworteld in het humanisme, onderzoeken we persoonlijke levensvragen en maatschappelijke vraagstukken. We agenderen actuele thema's en laten hierbij verschillende perspectieven zien. We zijn spil in een netwerk van makers en ideële partners, met wie we streven naar impact en praktische relevantie. Met als doel het bijdragen aan meningsvorming, zelfontplooiing en positieve veranderingen die leiden tot een betere samenleving.

Prioriteiten 2021

In het jaarplan 2021 zijn vier beleidsprioriteiten geformuleerd die in het afgelopen jaar, naast de coronacrisis, onze speciale aandacht hebben gekregen.

1. Programmatische ontwikkeling en -vernieuwing

Om bij aanvang van de nieuwe concessieperiode in 2022 een vliegende start te kunnen maken, stond programmatische ontwikkeling en -vernieuwing dit jaar hoog in het vaandel. Het betrof het evalueren, uitbouwen en aanscherpen van bestaande programmering; het verder ontwikkelen van programmering en het ontwikkelen van nieuwe programmaconcepten voor alle platforms van de NPO (radio, tv, online).

In het Jaarplan 2021 omschreven we 2021 als een 'tussenjaar'. Een jaar waarin we min of meer onder de radar al onze aandacht zouden besteden aan programmatische ontwikkeling en innovatie. Het liep anders. De organisatorische en bestuurlijke transitie van aspirant-omroep naar een omroep met een volwaardige erkenning als onderdeel van een samenwerkingsomroep vroeg substantieel meer tijd en aandacht dan was voorzien. En dat gold ook, zij het in mindere mate, voor de extra werkzaamheden rond de transitie van het programmeringsmodel NPO. De middelen om het aantal fte's uit te breiden ontbraken nagenoeg. Derhalve heeft het relatief kleine HUMAN-team op meer dan volle toeren gedraaid en heeft de hoofdredactie in 2021 niet de volle aandacht kunnen schenken aan de noodzakelijk programmatische ontwikkeling en -vernieuwing. Dit wil overigens niet zeggen dat er sprake was van stilstand. Integendeel. Zo zijn belangrijke nieuwe programmaformats ontwikkeld waaronder *Wat blijft?* (NPO Radio 1) en *Mediastorm* (NPO 2).

Prijzen 2021

- De documentaireserie *Klassen* ontving in 2021 de Amsterdam Prijs (categorie Werk van het Jaar), uitgereikt door Amsterdam Fonds voor de Kunst. Ook ontving de serie de tweede prijs van de jury van de Nationale Onderwijsfilm, en een speciale vermelding bij Prix Europa Iris.
- De documentaire *Waarom bleef je niet voor mij?* ontving in 2021 een viertal prijzen: de prijs voor de Beste Nederlandse Korte Documentaire op het Cinekid Festival, de Golden Medal in de internationale documentaire-categorie van de *Academy of Motion Picture Arts and Sciences*, de Cilect Prize: prijs voor de beste eindexamenfilm van alle filmacademies en filmscholen internationaal, en tot slot werd *Waarom bleef je niet voor mij?*, als eerste Nederlandse documentaire ooit, bekroond met een studenten-oscar.
- De documentaire *Zie je me? Hoor je me?* kreeg een Gouden Kalf in de categorie Beste Korte Documentaire op het Nederlands Film Festival.
- *Shabu* won de Award voor Best Youth Film op IDFA.
- *De Deventer Mediazaak* won bij de Dutch Podcast Award zowel de hoofdprijs als de prijs voor beste 'verhalende podcast'.
- *Doula's van de Stad* won een award in de categorie *Best Lockdown Film* op het Bettiah International Film Festival (India)

- *Argos* won de IJ4EU Impact Award voor *Lost in Europe*: een samenwerkingsverband tussen *Argos* en een internationaal collectief van journalisten. Ook werd *Money to Burn*, een crossborder onderzoek naar de handel in Baltische houtsnippers, runner-up bij de European Press Prize (categorie innovatie). *Argos* ontving in 2021 bovendien verschillende nominaties: *Money to Burn* werd genomineerd voor een Sigma Award, het *Argos*-onderzoek naar georganiseerd seksueel misbruik werd genomineerd voor een Tegel (categorie 'onderzoek') en 'De Laatste Reis van Quyen en Hieu' is genomineerd voor de Prix Europa.
- *De Wasstraat* ontving een Eervolle vermelding van de Nipkowury.

2. Vergroten inclusiviteit

Voor een omroep die geworteld is in het humanisme en die actuele en urgente verhalen wil vertellen over de Nederlandse samenleving en vanuit het perspectief van die samenleving, is het vergroten van de diversiteit aan kennis, ervaring, culturele achtergrond, sekse en leeftijd in programmering, personeelsbestand en netwerk een noodzaak. In 2021 zijn we op verschillende manieren aan de slag gegaan met deze beleidsprioriteit.

Programmering

In 2021 hebben alle medewerkers van HUMAN een inclusiviteitstraining gevolgd. De training droeg bij aan de bewustwording van het personeel over de blinde vlekken binnen de organisatie en zette aan om actief bij te dragen aan de inclusiviteit van HUMAN. De toegenomen bewustwording binnen de organisatie heeft geleid tot zichtbaar resultaat: In *Het Filosofisch Kwintet*, *Brainwash*, *De Publieke Tribune* en *Medialogica* was een grotere diversiteit aan gasten en sprekers te zien dan voorheen. Bovendien wordt in onze programmering steeds vaker aandacht besteed aan nog onbekende verhalen vanuit de samenleving. In 2021 heeft HUMAN rondom verschillende nieuwe programma's nadrukkelijk de samenwerking opgezocht met makers met een biculturele achtergrond buiten het eigen netwerk.

Personeel

De vaste kern van de HUMAN-organisatie is grotendeels wit, vrouw en hoog opgeleid en vormt aldus geen goede afspiegeling van onze samenleving. HUMAN is alert bij de invulling van vacatures en werkt bij sollicitatieprocedures volgens de Code Diversiteit en Inclusie. Het afgelopen jaar heeft HUMAN een traject doorlopen met het bureau Diversity Recruitment, om de werving binnen HUMAN inclusiever in te richten. Uit dit traject hebben we diverse lessen getrokken, die we meenemen in toekomstige wervingprocedures.

De interne inclusiviteitscommissie, HUMAN Inclusief, werkt in samenwerking met de VPRO aan de bewustwording rondom het thema inclusiviteit binnen de organisatie. Dit doen zij onder andere door het managementteam van HUMAN te adviseren in vraagstukken rondom het thema inclusiviteit. Zo geven ze advies op het vlak van sollicitatieprocedures, blinde vlekken binnen de organisatie en dragen zij in dit kader relevante mensen aan waar HUMAN verder mee in gesprek kan gaan.

3. Vergroten zichtbaarheid HUMAN en ledenbehoud

Na een intensieve ledenwervingscampagne waarin een dringende oproep werd gedaan om vriend te worden om het voortbestaan van HUMAN veilig te stellen telde HUMAN op 31 december 2020 90.000 vrienden (leden). Vanaf het moment dat duidelijk werd dat HUMAN een volwaardige erkenning had gekregen was er een reële kans dat het vriendenaantal terug zou gaan lopen, nog los van het natuurlijke verloop. Om dit te voorkomen is in 2021 ingezet op het onderhouden van de band met onze vrienden, onder andere door de uitgave van een jaarlijkse vriendentijdschrift, vriendenacties en nieuwsbrieven. Tevens heeft HUMAN campagne gevoerd om nieuwe vrienden te binden. Eind 2021 bleek dat de gekozen aanpak goed heeft uitgekapt: het aantal leden bedroeg nog altijd 90.000.

Eind 2020 heeft HUMAN op het juiste moment vlak voor de ledenteldatum, kunnen pieken. We waren als omroep meer zichtbaar dan ooit tevoren mede door aansprekende programmering met als hoogtepunt de documentaireserie *Klassen*. De uitzendingen van *Klassen* liepen door tot in januari 2021, de periode waarin ook de goed ontvangen serie *De Wasstraat* werd uitgezonden. Vervolgens werd de zichtbaarheid van programmering minder omdat HUMAN nog te weinig armslag had om vrijwel continue content te realiseren. We zagen dat terug in de bezoekerscijfers van onze omroepportal die enigszins terugliep in vergelijking met 2020. De verhuizing van *Medialogica (Argos)* naar *vpro.nl* en het nieuwe NPO-beleid dat terugkijken op NPO Start stimuleert in plaats van op de omroepportals waren daar mede debet aan.

4. Samenwerkingsomroep HUMAN-VPRO

Een van de voorwaarden om toe te treden tot het publieke omroepbestel was het vormen van een samenwerkingsomroep met een bestaande omroep. Sinds 2011 werken HUMAN en de VPRO intensief samen. Het was dan ook een logische en gewenste keuze om samen met de VPRO een samenwerkingsomroep te realiseren. Daartoe is op 17 december 2021 de Stichting VPRO-HUMAN opgericht, welke per 1 januari 2022 operationeel is.

De samenwerking maakt schaalvergroting mogelijk die nodig is om sterk te blijven als creatieve en maatschappelijke mediaorganisaties. Schaalvergroting betekent dat beide omroepen meer media-aanbod kunnen maken, zowel gezamenlijk zoals bij onderzoeksjournalistiek en drama, als afzonderlijk van elkaar. Mensen en middelen kunnen efficiënter worden ingezet. Door de extra financiële middelen kan blijvend worden geïnvesteerd in ondersteunende diensten van hoge kwaliteit, in innovatie, talentontwikkeling en programmavernieuwing, in goede arbeidsomstandigheden en bedrijfscontinuïteit.

HUMAN en VPRO behouden hun eigen identiteit, programmapakket en merk. De stichting VPRO-HUMAN verleent de opdracht tot het ontwikkelen en produceren van media-aanbod aan de twee verenigingen. Alle rechten en plichten die samenhangen met de erkenning liggen bij de stichting. Het bestuur van de stichting bewaakt dat het media-aanbod passend is bij de erkenning, dat de samenwerkingsomroep conform alle geldende regelgeving, verplichtingen en rechten handelt en dat de samenwerkingsovereenkomst wordt nageleefd.

Vereniging Investeer in Human

HUMAN heeft in 2021 het aantal leden (vrienden) op niveau weten te houden. Op 31 december 2021 telde HUMAN 90.514 (in 2020: 90.205) leden. De hiertoe ondernomen activiteiten om de band met onze vrienden te onderhouden, onder andere door de uitgave van een tijdschrift, voordeelacties en nieuwsbrieven, heeft dan ook zijn vruchten afgeworpen.

Algemene ledenvergadering

In 2021 vonden twee algemene ledenvergaderingen plaats, op zaterdag 16 januari en zaterdag 12 juni. Vanwege de coronamaatregelen werden beide vergaderingen, voor het eerst in de geschiedenis van HUMAN, online georganiseerd. De programma's werden vanuit Pakhuis de Zwijger verzorgd en vrienden van HUMAN konden via de livestream participeren aan de vergaderingen.

De eerste ALV vond plaats op 16 januari. Deze 'extra' ALV werd ten behoeve van het nieuwe beleidsplan 2022-2026 georganiseerd. Onder leiding van Emma Lesuis spraken raad van toezicht, directie, hoofdredactie en redacteurs over de toekomst van HUMAN en het meerjarenbeleidsplan. Vrienden konden meepraten en deden dat ook. Er werden veel vragen gesteld via de Q&A en chat.

Tijdens de ALV op 12 juni blikten we terug en keken we vooruit naar de komende programmering. Samen met vrienden, hoofdredactie en makers werd gesproken over de erkenning en het nieuwe seizoen van *Het Filosofisch Kwintet*. Daarnaast boden we een kijkje in de keuken van *Medialogica* en werd het jaarverslag 2021 vastgesteld. Ook werd de herbenoeming van Yvonne Zonderop als lid van de raad van toezicht goedgekeurd en deelden we de uitkomsten van ons onderzoek naar de interactie met onze vrienden.

Bedrijfsvoering

Inrichting organisatie

De structuur en organisatie van HUMAN wordt mede bepaald door de samenwerking met de VPRO. De VPRO verzorgt voor HUMAN het media-aanbod. Dit betekent dat de VPRO de productionele en organisatorische activiteiten die nodig zijn voor de totstandkoming van het media-aanbod, en belegd zijn bij de afdeling Planning & Productie, uitvoert. Voor deze afdeling en voor de ondersteunende diensten FEO, P&O, Juridische Zaken, Facility en ICT was de dienstverlening tot en met 2021 geregeld via een samenwerkingsovereenkomsten met onderliggende SLA's.

Vanaf januari 2022 gaat de samenwerking een nieuwe fase in. VPRO en HUMAN hebben voor de samenwerkingsgroep VPRO-HUMAN een erkenning verkregen. Om dit op de juiste wijze in te regelen is in 2021 veel werk verzet om alle samenwerkingsafspraken goed te borgen. VPRO en HUMAN hebben een nieuwe stichting opgericht. De stichting is de erkenningshouder. In de stichting vindt de verantwoording plaats. HUMAN en de VPRO blijven als zelfstandige omroepverenigingen bestaan om de twee merken en identiteiten te kunnen blijven voortzetten en te versterken. HUMAN verricht zelfstandig en onafhankelijk alle inhoudelijke en identiteitsgevoelige werkzaamheden. Vanaf 2022 werken de afdelingen Planning & Productie, FEO, P&O, I&DM, Juridische Zaken, Facility Management, ICT en In Bedrijf op gelijkwaardige basis zowel voor de VPRO als voor HUMAN. De samenwerkingsafspraken per afdeling zijn schriftelijk vastgelegd en maken deel uit van de overkoepelende samenwerkingsovereenkomst.

Organisatiestructuur

In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe organisatiestructuur en is reeds een voorschot genomen op de nieuwe structuur. Per 2022 ziet het organogram er als volgt uit:

Toelichting organogram:

Omdat het media-aanbod en de ondersteunende diensten worden verzorgd door de VPRO, zijn deze niet zichtbaar in het organogram.

De raad van toezicht van HUMAN ziet toe op het gevoerde beleid en beheer van de vereniging dat in handen is van het bestuur dat bestaat uit de directeur-bestuurder.

De directeur, tevens hoofdredacteur, geeft leiding aan het managementteam dat verder bestaat uit een hoofdredacteur, zakelijk adviseur en een hoofd publiek en marketing.

De programmaraad fungeert als strategisch inhoudelijk klankbord van de raad van toezicht en het bestuur.

Organisatieontwikkeling

Het realiseren van onze missie is ondenkbaar zonder een gezonde en betrokken organisatie.

Oprechte aandacht en goede zorg voor het personeel is voor HUMAN vanzelfsprekend. De verantwoordelijkheid voor onze medewerkers is ten tijde van de coronacrisis, waarin thuiswerken eerder regel dan uitzondering was, alleen maar groter geworden. Hoe is de thuissituatie? Redt iedereen zich? Wat is er nodig om de werkplek thuis goed te faciliteren? Het thuiswerken en het op afstand met elkaar in verbinding staan vraagt van alle medewerkers creativiteit, flexibiliteit en veerkracht. Optimale interne communicatie om medewerkers zo goed mogelijk te informeren is noodzakelijk. Goede faciliteiten, medewerkersenquetes, een thuiswerkvergoeding, een attentie op zijn tijd en (online) samenkomsten bij speciale gelegenheden zijn belangrijk. De zorg om de psychische en fysieke gesteldheid van medewerkers alsmede een veilige werkomgeving zijn belangrijke punten van aandacht.

In 2021 is de ontwikkelingscyclus van HUMAN, waarbij de aandacht uitging naar de ontwikkeling van medewerkers teneinde de kwaliteit van de organisatie te verhogen, geplaatst in het licht van de groter wordende organisatie vanaf 2022.

Daarnaast zijn er het afgelopen jaar nieuwe stappen gezet om de organisatie verder te professionaliseren. Zo is het multidisciplinair werken verder geïmplementeerd, de onboarding geprofessionaliseerd, werkprocessen geëvalueerd en heeft HUMAN voor het eerst meegedaan aan een door de VPRO geïnitieerd medewerkersonderzoek dat door een extern bureau is uitgevoerd. Teneinde een impuls te geven aan programma-ontwikkeling zijn in de tweede helft van 2021 onder andere drie nieuwe eindredacteurs aangenomen: een algemene eindredacteur/ontwikkelaar, een eindredacteur documentaire en een eindredacteur jongeren.

Formatie en kengetallen

Op 31 december 2021 waren bij HUMAN 48 (40,4 fte) medewerkers in dienst met daaromheen een schil van medewerkers met andere, vaak flexibele dienstverbanden. Het overgrote deel van de medewerkers is direct betrokken bij de totstandkoming van de programmering, daar de VPRO alle ondersteunende werkzaamheden verzorgt. De verhouding tussen mannen en vrouwen is enigszins gewijzigd: 69% van de medewerkers is vrouw (2020: 71%) en 31% is man (2020: 29%). De gemiddelde leeftijd is net als in 2020 40 jaar. De verhouding tussen dienstverbanden voor bepaalde tijd en onbepaalde tijd is in 2021 gewijzigd: 60,6% van de medewerkers heeft een vast dienstverband (2020: 63%).

Formatie	2021			2020		
	aantal	fte	percentage	aantal	fte	percentage
Medewerkers bepaalde tijd	20	15,9	39,4%	17	12,7	37%
Medewerkers onbepaalde tijd	28	24,5	60,6%	25	21,6	63%
Totaal	48	40,4		42	34,3	

De percentuele verdeling tussen werknemers, werkzaam op basis van arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd en werknemers, werkzaam op basis van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, dienen, conform de CAO Omroep personeel, binnen de volgende bandbreedte te blijven: 75% contracten voor onbepaalde tijd en 25% bepaalde tijd. Op voorwaarde dat de loonkosten worden gefinancierd uit de toekenning van middelen boven het niveau van het mediawettelijke garantiebudget kan als volgt van de bandbreedte worden afgeweken: 60% contracten voor onbepaalde tijd en 40% bepaalde tijd. Door de gehanteerde projectfinanciering binnen het intekenproces van de publieke omroep hanteert HUMAN de bandbreedte 60% contracten voor onbepaalde tijd en 40% bepaalde tijd.

HUMAN heeft in 2021 aan vier medewerkers met een tijdelijke aanstelling een vast contract aangeboden (2020: 9 medewerkers), aangezien er voldoende waarborg was om deze medewerker voor langere termijn van werk te kunnen voorzien.

Inclusiviteit

Het personeelsbestand van HUMAN is in 2021 (gender, leeftijd en opleiding) ondanks de extra inspanningen niet meer divers geworden. Inclusiviteit was een van de vier beleidsprioriteiten het afgelopen jaar. Inzake de personeelssamenstelling is dan ook onvoldoende vooruitgang geboekt. Het best is diversiteit op dit moment zichtbaar in onze programma's, de raad van toezicht en de programmaraad.

Bijscholing en training

HUMAN stimuleert medewerkers om zichzelf verder te ontwikkelen door middel van aanvullende opleidingen en cursussen. Hiertoe zijn stimuleringsmaatregelen getroffen in nauwe samenspraak met de afdeling P&O. In het jaarlijks ontwikkelgesprek is de ontwikkeling van medewerkers een belangrijk aandachtspunt. In 2021 hebben meer medewerkers dan voorheen gebruik gemaakt van de opleidingsmogelijkheden die HUMAN biedt. De behoefte aan coaching mede als gevolg van de coronacrisis is zich in 2021 ook gaan aftekenen.

Wet- en regelgeving

CAO

Op moment van schrijven van de jaarrekening is er een akkoord gesloten over een nieuwe cao voor het omroep personeel met een looptijd van twee jaar. De cao loopt van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023. In deze cao is een structurele loonsverhoging van 3% per 1 januari 2022, een eenmalige uitkering van 1% per 1 juli 2022 en per 1 januari 2023 nogmaals een structurele verhoging met 2%. Ook zijn er nadere afspraken gemaakt over o.a. tijdelijke contracten, hybride werken, gelijke

beloning en aanvulling geboorteverlof voor partners. De afgesproken maatregelen zoals de loonsverhogingen zijn binnen de begroting 2022 op te vangen.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

HUMAN kent een 'functionaris gegevensbescherming', in de persoon van Freek Stoové die, in nauwe samenwerking met afdelingen en redacties, het vastgestelde beleid continu blijft verfijnen en eerste aanspreekpunt is voor AVG-gerelateerde vragen. In 2021 is strikt toegezien op de handhaving van de AVG.

Huisvesting, faciliteiten en ICT

HUMAN is gehuisvest in Villa VPRO op het Mediapark in Hilversum. In 2021 heeft HUMAN meer kantoorruimte tot zijn beschikking gekregen. Gezien de groei van de organisatie was dit een noodzakelijke ontwikkeling. Voor de uitbreiding van de huisvesting, faciliteiten en ICT zijn met de VPRO goede afspraken gemaakt en altijd met het oog op efficiency en doelmatigheid.

Naast de kantoorruimte in Hilversum huurt HUMAN kantoorruimte van het Humanistisch Verbond (HV) in de Majellakerk in Amsterdam-Oost. In 2021 heeft HUMAN in goed overleg met het HV de huurovereenkomst per 1 april 2022 opgezegd met de mondelinge afspraak tot een nieuwe overeenkomst te komen voor minder m2. De onderhandelingen zijn nog gaande en verlopen in een goede sfeer.

Medezeggenschap

Met het oog op de groei van HUMAN zal de bestaande Personeelsvertegenwoordiging (PvT) zich in 2022 omvormen tot een OR. De PvT bestond in 2021 uit drie personen: Misja Pekel (voorzitter), Hansje van de Beek en Jules Ruijs. In 2021 heeft de PvT veel aandacht besteed aan de samenwerking met de VPRO waaronder de samenwerkingsovereenkomst en de onderliggende samenwerkingsovereenkomsten. Voor dit dossier werd ook Lysette van Kampen met goedkeuring van het personeel betrokken. De PvT vergaderde in 2021 elke 6 weken met de bestuurder en eenmaal met de raad van toezicht buiten aanwezigheid van de bestuurder.

Realisatie 2021

Nadere toelichting op de exploitatie 2021 (afgerond op 1.000)

Het boekjaar 2021 is afgesloten met een positief saldo uit gewone bedrijfsvoering na belasting ad € 616.000 (2020: € 44.000) ten opzichte van de begroting ad € -551.000.

Het positieve resultaat ten opzichte van de begroting heeft meerdere oorzaken. In de eerste plaats zijn er hogere inkomsten uit contributies ad € 404.000 en € 33.000 uit donaties. Voorts was het resultaat binnen de productiekolom € 161.000 positief en werden meerdere langlopende projecten mede door onderbezetting en covid-19 ook in 2021 niet gerealiseerd. Deze gelden, ad € 233.000, zijn ten gunste van het resultaat gebracht en derhalve in de ORMA opgenomen. Voorts waren er onder andere minder rentelasten (€ 13.000) en werd onvoorzien niet aangesproken (€ 15.000)

Net als in 2020 is er in 2021 goed ingetekend. Nieuwe programmaformules zijn geïnitieerd en bestaande formules doorontwikkeld en verbeterd. De productionele inspanningen hebben in 2021 daadwerkelijk tot uitzending geleid en zodoende tot volledige financiering. Er waren geen financiële tegenvallers en er was geen afwaardering op de voorraad noodzakelijk.

Door corona waren productionele veranderingen soms nodig. Ook in 2021 heeft dit bij HUMAN eerder tot minder kosten dan tot meerkosten geleid. Zo waren er aanzienlijk minder reiskosten en werden de meeste programma's die normaliter met publiek worden opgenomen, nu zonder publiek gedraaid.

De baten stegen van € 8.956.000 naar € 9.397.000. Het verschil van € 441.000 werd voornamelijk veroorzaakt door een eenmalige extra OCW-vergoeding voor aanloopkosten naar 2022 ad € 535.000, door een daling van de programmagebonden eigen bijdragen (NPO-fonds) met € 449.000, een stijging van de inzet ORMA met € 5.000, een daling van de OCW-vergoeding voor de programmering met € 195.000 en een stijging van de overige bedrijfsopbrengsten met € 267.000. De baten uit verenigingsactiviteiten stegen met € 294.000 veroorzaakt door de grote groei van het aantal leden in 2020 en het behoud van deze leden in 2021.

Nadere toelichting op de balans per 31-12-2021

Ultimo boekjaar zijn enkele grotere mutaties in balansposten te zien.

De *post onderhanden werken* daalde van € 1.564.000 naar € 1.343.000. Ultimo boekjaar waren onder andere de kosten voor twee documentaireseries; *Kanaal Sociaal en Staal* (uitzending in 2023 of later) in de voorraad begrepen. Door corona zijn bij een aantal documentaires, gemaakt met buitenproducenten, de research of opnames tijdelijk uitgesteld. De reeds betaalde termijnen voor deze documentaires zijn opgenomen in het saldo onderhanden werken. Met de buitenproducenten wordt geregeld contact onderhouden over het verloop van de producties. Ultimo boekjaar waren er geen aanwijzingen dat producties niet gereed zullen komen en heeft er derhalve geen afwaardering van de voorraad plaatsgevonden.

De *vorderingen* stegen van € 192.000 naar € 412.000.

In deze vordering is een bedrag ad € 286.000 (2020 € 140.000) opgenomen inzake te vorderen op subsidiegevers. Dit betreft geheel het NPO-fonds. Het risico dat deze vordering niet invorderbaar is, is geschat op klein tot nihil.

De *overgedragen reserve media-aanbod* bedraagt ultimo 2021 € 616.000 (2020 € 95.000). In 2021 is in overleg met de NPO € 95.000 uit 2020 programmatisch ingezet. Voor het restant ad € 616.000 (opgebouwd in 2021) moeten nadere afspraken gemaakt worden.

De *schulden* stegen van € 2.796.000 naar € 3.151.000.

In de schulden aan leveranciers ad € 861.000 (2020 € 974.000) zijn onder andere de schulden aan de VPRO ad € 560.000 (2020 € 243.000) opgenomen. Deze zijn volledig betaald in februari 2022. Het betreft voornamelijk de doorbelastingen o.b.v. de afgesloten samenwerkingsovereenkomst en co-productieovereenkomsten.

De *overige schulden* daalden van € 81.000 naar € 51.000.

Hier is de verplichting aan vakantiedagen ad € 49.000 (2020 € 43.000) verwerkt. Deze verplichting is gestegen omdat medewerkers, ondanks dat ze actief gestimuleerd werden, minder graag hun vakantiedagen opnamen in het corona-jaar 2021. In 2022 krijgen medewerkers ruim de gelegenheid om met verlof te gaan. In 2020 was de nog te betalen pensioenafdracht € 30.000 hoger i.v.m. de betaalde cao verhoging die niet in de voorschotnota's was opgenomen.

De *overlopende passiva* daalde van € 1.502.000 naar € 1.478.000.

Hier zijn de vooruit ontvangen contributies verwerkt. Deze stegen van € 586.000 naar € 689.000 als gevolg van de grote ledenstijging in 2020.

Ook de nog te betalen programmatische kosten daalden van € 766.000 naar € 573.000. Deze post omvat alle verwachte kosten voor de programmering in 2021 die nog niet daadwerkelijk tot een factuur of uitbetaling hebben geleid ultimo 2021. Tevens zijn hier ultimo 2021 de kosten opgenomen die voortvloeien uit de Sociale Regeling bij het niet verlengen van contracten met een programmatisch karakter voor bepaalde tijd ad € 60.000 en voor scholing en actieve bemiddeling ad € 40.000.

Het positieve resultaat uit gewone bedrijfsvoering na belasting ad € 616.000 (2020 € 44.000) is als overgedragen reserve media-aanbod opgenomen onder de schulden.

De algemene (vereniging) reserve € 750.000 en de reserve voor media-aanbod € 500.000 bedragen het maximaal toegestane bedrag.

Begroting 2022

De begroting 2022 resulteert in een exploitatietekort van € 562.000 (2021 € 551.000). Financiering van het tekort wordt gevonden door inzet van de reserves. De reserve media-aanbod (RMA) bedroeg op 1 januari 2022 € 500.000 en de algemene reserve € 750.000.

Vanaf 1 januari 2022 vormen VPRO en HUMAN een samenwerkingsomroep. In de samenwerkingsovereenkomst zijn onder andere afspraken gemaakt over de gezamenlijke diensten die uit de organisatiekostenvergoeding (OK) worden gefinancierd. HUMAN en de VPRO delen alle onder- en overschrijdingen van de gezamenlijke ondersteunende diensten in de verhouding 1:2. In 2022 ontvangen de omroepen gezamenlijk € 9.3 miljoen (€ 1.6 miljoen meer dan in 2021) en in 2023 wordt de vergoeding verhoogd met € 300.000 naar € 9.6 miljoen. Vanaf 2024 gaat het om een bedrag van € 10.4 miljoen, gelijk aan de OK-vergoeding van de fusieomroepen.

Er is in 2022 een tekort op de gezamenlijk OK begroting van € 0.8 miljoen. Voor HUMAN bedragen de totale kosten van de ondersteunende diensten € 2.7 miljoen. De inkomsten bestaan uit € 2.4 miljoen vergoeding van OCW. De lagere vergoeding voor de organisatiekosten leidt tot een begroot negatief exploitatieresultaat van € 300.000.

De begroting van de productiekolom sluit op € 464.000 negatief. In de begroting is ruimte opgenomen voor programma-ontwikkeling en eigen bijdrage op programmering.

De vereniging verwacht een exploitatieresultaat van positief € 200.000 (inclusief nevenactiviteiten)

Totaaloverzicht 2022

Resultaat audio/video	-464,5
Resultaat vereniging /NA	202,5
Resultaat organisatiekosten	<u>-300,8</u>
TOTAAL	-562,8

Uitgangspunten financieel beleid

Directe programmakosten en organisatiekosten

Het beleid van HUMAN is erop gericht dat de directe programmakosten niet hoger zijn dan de inkomsten uit de intekening en derden-financiering. Een efficiënt productieproces en efficiënte personeelsplanning zijn daarvoor noodzakelijk. HUMAN tracht de kernorganisatie met vaste medewerkers zo compact en flexibel mogelijk te houden.

HUMAN heeft geen eigen gebouw en weinig faciliteiten. Door de intensieve samenwerking met de VPRO is dit niet nodig. De huurlasten in Hilversum en Amsterdam kunnen worden gefinancierd uit de door de NPO vastgestelde vergoeding voor organisatiekosten.

Eigen Bijdrage

Voor het begrotingsjaar 2022 heeft HUMAN als eigen bijdrage t.b.v de programmering 140k begroot.

Reserve Media-aanbod

HUMAN streeft naar een stabiele Reserve Media-aanbod (RMA) in meerjarenperspectief. De hoogte van de RMA is van belang om risico's te kunnen dragen van lagere productiebudgetten, groeiende concurrentie, de toenemende behoefte aan investeringen in programmaontwikkeling en om mogelijke (deel-)reorganisaties en frictiekosten te kunnen financieren. De RMA dient tevens als werkkapitaal, is van belang voor het verkrijgen van kredieten, om de solvabiliteit op orde te houden en de rentekosten te drukken.

Na verwerking van het exploitatieresultaat 2021 beloopt de RMA € 500.000 de maximaal toegestane grootte. De over te dragen RMA (ORMA) 2021 bedraagt € 616.000 (2020 € 95.000). Over programmatisch ingezet in 2022 worden nadere afpraken gemaakt.

Liquiditeit en solvabiliteit

Bij de start van 2021 was de liquiditeitsvoorziening op orde. In de loop van het jaar is de liquiditeitsprognose wederom gemonitord. Er werden geen problemen geconstateerd in 2021. Het netto-werkkapitaal en de solvabiliteit, beide een maatstaf voor de financiële stabiliteit van HUMAN, zijn op orde. HUMAN kan derhalve op korte termijn aan zijn financiële verplichtingen voldoen.

Covid-19

De invloed van de coronacrisis had in 2021 nauwelijks effect op de reguliere programmering van HUMAN, waarvoor we ons gelukkig prijzen. De omzet van HUMAN bleef op niveau. Wel leidde de crisis tot wijzigingen in de programmering en daarmee tot een andere verdeling van de budgetten over de verschillende onderdelen van de publieke omroep. Voor de opbrengsten en kosten van HUMAN maakte het per saldo weinig verschil. Wel liep een aantal producties, die HUMAN realiseert in samenwerking met externe producenten, door corona vertraging op. Afhankelijk van de duur van de crisis en de daarmee samenhangende maatregelen kunnen de gevolgen groter worden. De financiële gevolgen (meerkosten en frictiekosten) zijn beperkt gebleven. De programma's die vertraging hebben opgelopen worden naar verwachting in de komende jaren alsnog geplaatst. Tot op heden zijn er geen producties gestopt. De omroep beoordeelt de producties bij producenten, de vooruitbetalingen en het risico. De omroepen en de fondsen hebben maatregelen getroffen om de liquiditeit van producenten en inkomsten van freelancers te ondersteunen.

Aanvullende kosten die zijn gemaakt als gevolg van maatregelen omtrent de coronacrisis zijn voorsnog beperkt en hangen vooral samen met het faciliteren van thuiswerken. Forse additionele kosten als gevolg van de 'lockdowns' zijn niet aan de orde geweest. De programmagebonden kosten zijn deels variabel. HUMAN maakt geen kosten die verband houden met producties op het moment dat de productie niet wordt gerealiseerd.

De vergoeding voor de organisatiekosten bleef ongewijzigd. Ook het effect van de crisis op andere inkomsten zoals die van fondsen als het NPO-fonds en CoBo bleef uit.

De inkomsten uit neveninkomsten zijn gestegen. Het aantal leden van HUMAN t.o.v. 2021 is gelijk gebleven. De crisis heeft op het lidmaatschap in 2021 geen negatief effect gehad.

De huidige liquiditeitspositie is ruim voldoende. De invloed van de crisis voor de liquiditeitsbehoefte op de lange termijn is vooral afhankelijk van de wijzigingen in het uitzendschema. Programma's die vertraging oplopen, hebben direct financiële consequenties.

Vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap en de continuïteit van de organisatie zijn maatregelen genomen om de veiligheid van medewerkers te borgen en besmetting met het virus onder het personeel te minimaliseren. Medewerkers werkten thuis, tenzij het echt niet anders kon. Tijdens de 'lockdowns' zijn de werkprocessen conform de coronamaatregelen en het voor de sector ontwikkelde protocol adequaat aangepast waardoor de continuïteit van de bedrijfsvoering gewaarborgd werd. Grootste punt van aandacht is en blijft de fysieke en psychische gesteldheid van het personeel.

Ten aanzien van de investeringen zijn voor 2022 geen grote investeringen voorzien.

Risicomanagement, compliance en governance

Risicomanagement

HUMAN richt zich in zijn risicomanagement op het realiseren van de organisatiedoelstellingen middels een transparante en beheerste bedrijfsvoering.

De belangrijkste risico's en onzekerheden die gevolgen kunnen hebben voor o.a. de resultaten, continuïteit en financiële positie van HUMAN, zijn beoordeeld en visueel weergegeven in onderstaande risicomatrix. De matrix maakt het mogelijk om de risico's te wegen en met elkaar te vergelijken.

Impact \ Kans	Laag	Midden	Hoog
Laag		1, 2, 4, 7, 8, 9, 10	
Midden		3, 5, 6,	2
Hoog		11	

Risico's:

1. Samenwerking VPRO
2. Programmering
3. Diversiteit & inclusie
4. Bedrijfsprocessen
5. Ziekteverzuim
6. Onvoldoende programmering
7. Terugloop ledenaantallen
8. Belangenverstrengeling
9. Datalek persoonsgegevens
10. Fraude
11. Cyberaanval

1. Samenwerking VPRO

HUMAN en de VPRO wensen hun eigen stem en identiteit te behouden binnen de samenwerkingsomroep. Het risico dat HUMAN en de VPRO andere verwachtingen hebben van de samenwerking en dat de samenwerking daarop stuk loopt is in 2021 geminimaliseerd. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt die vastgelegd zijn in de samenwerkingsovereenkomst en de onderliggende samenwerkingsafspraken per ondersteunende afdelingen. Beheersing richt zich op het monitoren en daar waar nodig bijstellen van de samenwerkingsafspraken.

2. Programmering

De afhankelijkheid van intekening bij de NPO is groot. Niet altijd is in het programmaschema van de NPO een goede plek voor HUMAN te vinden. Dit levert risico's op voor de uitvoering van het beleidsplan, de zichtbaarheid van HUMAN, een gezonde bedrijfsvoering en continuïteit van werk voor personeel, met risico op frictie. Maatregelen richten zich op intensief overleg met de NPO om, met behoud van de eigenheid van HUMAN, meer ruimte te krijgen in het schema en op betere uitzendtijden. Voorts moet vertegenwoordiging in de gremia van de NPO goed geborgd zijn waardoor informatie over kansen voor intekening wordt verkregen.

Daarnaast dienen we ten behoeve van de groei van HUMAN meer tijd en menskracht te investeren in de ontwikkeling van onderscheidende programmering. Indien we hier niet in slagen en HUMAN minder programmering maakt dan gewenst, heeft dit consequenties voor de zichtbaarheid van HUMAN. Beheersing richt zich op het vrijmaken van voldoende fte in de organisatie dat zich

bezighoudt met programmaontwikkeling en met het aantrekken van additionele expertise. In 2021 zijn er om deze reden drie nieuwe eindredacteuren aangenomen.

3. Diversiteit & inclusie

Indien we er als organisatie niet in slagen om een meer diverse en inclusieve organisatie te worden, sluiten we onvoldoende aan bij maatschappelijke ontwikkelingen en wordt onze geloofwaardigheid aangetast. In ons meerjarenbeleidsplan stelt HUMAN dat het ons streven is dat in 2026 1 op de 6 werknemers een bi-culturele achtergrond heeft. Een inclusieve organisatie gaat verder dan dat. Beheersing richt zich op het onderzoeken van de blinde vlekken van de organisatie. In 2021 heeft al het personeel van HUMAN een inclusiviteitstraining gevolgd, heeft HUMAN samengewerkt met een inclusief wervingsbureau om de wervingsprocedure meer inclusief in te richten en houdt de interne werkgroep HUMAN Inclusief, tezamen met de directie, dit onderwerp op tal van manieren bovenaan de agenda. In 2022 zetten we deze ontwikkelingen voort en wordt onder meer 'de inclusieve hand-out' aan alle medewerkers uitgedeeld. In de hand-out staan tips om tijdens je dagelijkse werkzaamheden inclusiever in te richten.

4. Bedrijfsprocessen

Het risico dat HUMAN er onvoldoende in slaagt om met de afhankelijkheid van de bedrijfsprocessen van de VPRO om te gaan. Beheersmaatregelen richten zich op de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst tussen HUMAN en VPRO. In deze samenwerkingsafspraken zijn de risico's benoemd en afgedicht. In reguliere overleggen wordt de samenwerking besproken en de wijze waarop de overeenkomsten worden nageleefd.

5. Ziekteverzuim

Door de coronapandemie en de veranderende organisatie lopen we het risico op bovenmatig ziekteverzuim. Als gevolg van de groei van HUMAN en de daarmee verbonden interne veranderingen neemt de druk op de organisatie toe met mogelijk een stijging van het ziekteverzuim tot gevolg. Beheersing richt zich op het tijdig informeren van het personeel over de nieuwe coronamaatregelen en interne veranderingen n.a.v. de groei van de organisatie, op enquêtes onder het personeel om problemen en wensen te signaleren, op het optimaliseren van interne communicatie en op coaching van individuen als daar behoefte aan is.

6. Onvoldoende programmering

Als gevolg van de coronapandemie en de maatregelen daaromtrent worden (opnames van) programma's uitgesteld met op korte termijn risico's voor frictie en op langere termijn, door stuwmeer NPO, onvoldoende afzetmogelijkheden voor nieuwe programmering. Bovendien kan ook het tekort aan personeel door ziekteverzuim (zie risico 5) leiden tot onvoldoende programmering. Beheersing richt zich op continue monitoring planning programma's en het in kaart brengen van mogelijke frictie. Frictiekosten moeten tijdig gecommuniceerd worden naar de NPO. Continu overleg met de NPO over lopende en nieuwe programmering is nodig gezien de druk op het schema in relatie tot de groei die HUMAN door gaat maken.

7. Terugloop ledenaantallen

Begin 2021 telde HUMAN 90.000 leden. Het risico bestaat dat de ledenaantallen teruglopen nu HUMAN een volwaardige erkenning heeft gekregen. Dit zou kunnen leiden tot teruglopende

ledengelden en minder geld in de verenigingsbegroting. Beheersmaatregelen richten zich op het onderhouden van de band met onze leden d.m.v. een jaarlijks ledentijdschrift, ledenacties en nieuwsbrieven en op campagnevoeren waardoor we nieuwe leden aan ons kunnen binden. Eind 2021 bleek dat de beheersmaatregelen effect hadden gehad: het aantal leden bedroeg nog altijd 90.000.

8. Belangenverstremgeling

Reputatieschade door een incident waarbij sprake is van (de schijn van) belangenverstremgeling. Beheersmaatregelen richten zich op informatievoorziening, kennisverhoging en monitoring.

9. Datalek persoonsgegevens

Risico tot reputatieschade en een boete door Autoriteit Persoonsgegevens voor een datalek in de persoonsgegevens. Reputatieschade algemeen door kwaadwillende en bedreiging personen. Beheersing richt zich op informatiebeveiliging en bewustwording.

10. Fraude

Als gevolg van de coronamaatregelen zijn er in meerdere periodes in 2021 weinig medewerkers op kantoor geweest. Beheersmaatregelen zijn gericht op adequate procedures die zijn ingericht in de financiële systemen. Daarnaast heeft de directie het jaarlijks bespreken van frauderisico's op de agenda van de audit, managementteam, de productieleiding en de eindredacteuren staan. Door de accountant en de directie zijn in 2021 geen indicaties van fraude geconstateerd.

11. Cyberaanval

De kans dat HUMAN te maken krijgt met een cyberaanval wordt steeds groter gezien de maatschappelijke ontwikkelingen. Beheersing richtte zich in 2021 op het optimaliseren van het informatiebeveiligingsbeleid. HUMAN en VPRO zijn in dat kader een samenwerking gestart met het Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement (COT). Begin 2022 wordt een cyberoefening georganiseerd om in een gesimuleerde crisissituatie te ondervinden op welke punten ons informatiebeveiligingsbeleid nog niet optimaal is georganiseerd.

Compliance

Naleving van de wet- en regelgeving, inclusief zelfregulering van de sector, behoort tot de primaire taken van HUMAN, die de principes en regelingen Governancecode Publieke Omroep naleeft. Verder ligt de focus op compliance bij de Mediawet, Aanbestedingswet, Wet normering topinkomens, CIPO en richtlijnen vanuit het Commissariaat voor de Media. Door laatstgenoemde externe toezichthouder zijn in 2021 aan HUMAN geen boetes opgelegd voor overtreding van de Mediawet.

Het doorleven van de grootste risico's en onzekerheden is essentieel en maakt integraal onderdeel uit van de interne bedrijfscultuur van HUMAN. De onafhankelijke en objectieve compliance officer is de jurist van de VPRO (Freek Stoové). Hij wordt ondersteunt door de zakelijk adviseur van HUMAN (Elise Beukelman). Zij zien continu toe op integer handelen en leveren een belangrijke bijdrage aan een aantoonbaar integere bedrijfsvoering. De compliance officer draagt middels het geven van voorlichting, het delen van kennis, het aanspreken op integer handelen en het monitoren van de naleving van integriteitsgerelateerde wet- en regelgeving en het integriteitsbeleid van HUMAN, bij aan het integer handelen van de directeur, de medewerkers en de andere organen binnen HUMAN.

Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021

Een belangrijk inzicht in risicobeheersing door HUMAN, met name met het oog op compliance, rechtmatigheid en transparantie, vormt de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. De gedragscode is door de Raad van Bestuur NPO vastgesteld op 29 juni 2021 en trad in werking op 1 juli 2021. De Principes 1, 2, 6 en 7 en de Regelingen A en C zijn op grond van de Mediawet 2008, bindend vastgesteld voor de landelijke publieke media-instellingen. De Principes 3, 4 en 5 zijn voor alle mediaorganisaties vastgesteld als aanbeveling, die op grond van de Mediawet 2008, zoveel als mogelijk moeten worden gevolgd.

In deze rapportage wordt ingegaan op de stand van zaken rond de implementatie en naleving van genoemde richtlijnen en regelingen in het verslagjaar 2021.

Cultuur (principe 1)

Het bestuur creëert een cultuur die bijdraagt aan de onafhankelijkheid en integriteit van de mediaorganisatie en die erop is gericht de publieke mediaopdracht te vervullen, ook op de lange termijn.

De cultuur van HUMAN kenmerkt zich, geheel in lijn met zijn humanistische traditie, door onafhankelijkheid, openheid en integriteit. De raad van toezicht en de bestuurder zien nauwgezet toe op het waarborgen van deze waarden. De Gedragscode Integriteit Publieke Omroep is daarvoor een belangrijke leidraad. De principes en aanbevelingen zijn ter kennis gebracht van alle betrokkenen en zijn te raadplegen via MS Teams. In alle relevante contracten, zowel CAO als freelance, wordt verwezen naar de gedragscode waarbij contractanten zich akkoord verklaren met de inhoud.

Integer handelen (principe 2)

Het bestuur, de leden van de raad van toezicht en de overige medewerkers van de mediaorganisatie handelen integer. Door openheid en aanspreekbaarheid voorkomen zij dat hun persoonlijke belangen met die van de mediaorganisatie verstrengeld raken.

HUMAN hecht groot belang aan het bevorderen van een cultuur waarin alle medewerkers op de hoogte zijn van het integriteitsbeleid en dat er op een open wijze over normen en waarden kan worden gesproken. Eind 2021 heeft HUMAN samen met VPRO een nieuwe gedragscode opgesteld waarin de verantwoordelijkheid en de criteria voor gedrag en omvang voor alle medewerkers zijn opgenomen. Respect, samenwerking, verantwoordelijkheid en integriteit zijn hierbij de uitgangspunten. Begin 2022 wordt de nieuwe gedragscode geïmplementeerd.

Bij indiensttreding en jaarlijks worden alle CAO-medewerkers en de leden van de raad van toezicht verzocht om opgave te doen van al hun nevenfuncties, financiële belangen of beleggingen en het ontvangen/verstrekken van geschenken. De nevenfuncties van topfunctionarissen worden gepubliceerd alsmede de ontvangen en gegeven geschenken met een waarde van meer dan € 50.

Voor wat betreft de beloningen/onkostenvergoedingen zijn de omroepbrede CAO-regels van toepassing op alle topfunctionarissen. Voor de leden van de raad van toezicht geldt een vacatieregeling en onkostenvergoedingsregeling. De uitbetaalde vergoedingen worden nader toegelicht in de jaarrekening.

De uitkomst van de jaarlijkse informatieverstrekking door alle medewerkers en toezichthouders over 2021 gaf geen aanleiding tot het nemen van maatregelen. Gevallen van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik en afwijkingen van de integriteitscode zijn ons niet gemeld en anderszins ook niet bekend.

Voor het overige zijn de onderdelen van deze richtlijn betreffende belangenverstremgeling en aanbesteding van belang:

- Indien met een opdracht meer dan € 50.000 is gemoeid, moet bij ten minste drie organisaties/bedrijven een offerte worden aangevraagd. Dit is niet van toepassing indien het een opdracht tot het maken van een televisie- of radioprogramma, dan wel internetcontent, dan wel de uitzonderingen genoemd in de Europese aanbestedingsrichtlijnen betreft. Daarmee is de werkingssfeer van deze bepaling sterk gelimiteerd. De zakelijk adviseur draagt zorg voor navolging van deze richtlijn. In 2021 hebben zich geen casussen voorgedaan.
- Een accountant is ten hoogste vijf jaren achtereenvolgend verbonden aan een media-instelling als degene die de jaarstukken controleert. Toegestaan is dat binnen een kantoor aansluitend wederom voor ten hoogste vijf jaren een andere accountant met de controle wordt belast, mits in dat geval het kantoor waarborgt dat een nieuw team medewerkers bij de controle wordt ingezet. In 2018 heeft HUMAN in lijn met de besluitvorming van de VPRO besloten om, na zes jaar, van accountant te veranderen. De huidige accountant is PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. In 2020 is samen met de VPRO een aanbesteding uitgeschreven voor de accountantscontrole over de jaren 2021-2025 met een uitbreidingsoptie van 2x 1 jaar. Deze aanbesteding is gegund aan de huidige accountant: PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Relatie bestuur en raad van toezicht (*principe 3*)

Het bestuur en de raad van toezicht zijn, ieder vanuit hun eigen rol, verantwoordelijk voor de governance van de mediaorganisatie en ontwikkelen daarvoor permanent hun deskundigheid en professionaliteit.

HUMAN heeft de organisatie ingericht conform de aanbevelingen voor de bestuurlijke organisatie van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep. Deze geeft gedragsregels voor topfunctionarissen en toezichthouders, voor de inrichting van de organisatie van omroepinstellingen - inclusief de verhouding tussen toezicht en bestuur - voor de honorering van functionarissen en toezichthouders, verslaglegging van werkzaamheden en voor de wijze waarop leden invloed kunnen uitoefenen.

Er is binnen HUMAN een helder onderscheid tussen (de taken en verantwoordelijkheden van) het bestuur en de raad van toezicht. Met de huidige two-tierstructuur (besturend orgaan en toezichthoudend orgaan) voldoet HUMAN aan de eisen, vastgelegd in de richtlijn.

De raad van toezicht evalueert jaarlijks zijn functioneren buiten aanwezigheid van het bestuur en voert eenmaal per jaar met het bestuur een gesprek over het functioneren. De gesprekken worden schriftelijk vastgelegd. Het bestuur en (de leden van) de raad van toezicht werken permanent aan de eigen ontwikkeling, onder meer door kritische (zelf)reflectie, coaching en het bijwonen van relevante conferenties.

Bestuur (*principe 4*)

Het bestuur is deskundig en oefent zijn taken en bevoegdheden, met inachtneming van wet- en regelgeving en de statuten, uit in het belang van de mediaorganisatie en de uitvoering van de publieke mediaopdracht.

Het bestuur van HUMAN is onder meer verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming wat betreft procedure, proces en inhoud; het realiseren van de doelstellingen, de strategie en het (financiële) beleid; het realiseren en borgen van de transparantie, onafhankelijkheid en integriteit van HUMAN; het (laten) naleven van alle relevante wetten en regels, waaronder de Mediawet 2008 en de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep; het beheersen van de risico's van de ondernemingsactiviteiten en voor de juiste besteding van de middelen van HUMAN; het zorgdragen voor een veilige werkomgeving; de verslaggeving en rapportages over de prestaties van de organisatie en tijdige en adequate informatievoorziening naar de raad van toezicht. Het bestuur draagt er zorg voor dat de raad van toezicht zijn toezichthoudende taak optimaal kan uitvoeren. De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten. Daarin is ook vastgelegd voor welke besluiten van het bestuur de voorafgaande goedkeuring of vaststelling door, dan wel instemming van de raad van toezicht noodzakelijk is. Tevens zijn in de statuten de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur ten opzichte van de algemene ledenvergadering vastgelegd. Het bestuur van HUMAN bestaat uit een persoon, Willemien van Aalst. Zij vervult tevens de functie van hoofdredacteur.

Raad van toezicht (*principe 5*)

De raad van toezicht is deskundig en onafhankelijk en richt zich bij het vervullen van zijn taken, met inachtneming van wet- en regelgeving en de statuten, op het belang van de mediaorganisatie en de uitvoering van de publieke mediaopdracht.

De raad houdt toezicht op het beleid van het statutaire bestuur, de algemene gang van zaken van de vereniging, het bestuur en het door het bestuur gevoerde beleid en beheer. De raad toetst het beleid van het bestuur aan het meerjarenbeleidsplan 'Durf te Denken' (2016-2021) en de daaruit voortvloeiende operationele jaarplannen. De raad is voorts belast met de taken en bevoegdheden die in de statuten zijn vastgelegd en geeft het bestuur, gevraagd en ongevraagd, advies. De raad van toezicht is werkgever van het bestuur. Conform de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep (2021) stelt de raad van toezicht zich onafhankelijk en kritisch op. Bij de vervulling van zijn taak richt de raad van toezicht zich naar het belang van de vereniging, rekening houdend met het gemeenschappelijk belang van het bestel van publieke media-instellingen. Tot slot ziet de raad van toezicht toe op de verwezenlijking van het doel van de vereniging in overeenstemming met de grondslag.

Samenstelling

Op 31 december 2021 bestond de raad van toezicht uit vijf leden, met ieder een eigen aandachtsgebied (algemeen bestuurlijk toezicht en de relatie met overheid en politiek, organisatieontwikkeling, financiën, juridische aangelegenheden, media, journalistiek en filosofie). De raad van toezicht hanteert voor zijn leden en voor de raad van toezicht als geheel functieprofielen met taken en competenties. Bij vacatures wordt, na evaluatie, het betreffende vacante profiel openbaar gemaakt.

De samenstelling van de raad van toezicht is, ten opzichte van 2019, onveranderd gebleven. Wel is, tijdens de Algemene Ledenvergadering van 12 juni 2021, besloten tot herbenoeming van Yvonne Zonderop. Haar tweede termijn loopt af op 11 juni 2025. Voorts heeft de ALV zijn goedkeuring verleend om de tweede termijn van de voorzitter met een jaar te verlengen met het oog op het verkrijgen van de permanente status van HUMAN en de vorming van de samenwerkingsgroep VPRO-HUMAN per 1 januari 2022. Een voorzitterswisseling in dit voor HUMAN cruciale jaar was ongewenst.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Einddatum 1^e termijn</i>	<i>Einddatum 2^e termijn</i>
Magdeleen Sturm	Voorzitter		1 juli 2022
Sem Bakker	Vicevoorzitter		6 november 2022
Haroon Sheikh	Lid		29 september 2023
Yvonne Zonderop	Lid		11 juni 2025
Beril Kutluer	Lid	16 juni 2023	

Commissies

De raad van toezicht wordt bijgestaan door de auditcommissie en de programmaraad.

De auditcommissie bestaat uit Beril Kutluer (voorzitter) en Haroon Sheikh. De auditcommissie bereidt de besluitvorming van de raad van toezicht voor op financieel vlak. De auditcommissie adviseert de raad van toezicht over de jaarlijks te nemen goedkeuringsbesluiten inzake jaarrekening en begroting, de werking van de interne risicobeheersing en controlesystemen en de naleving daarvan. De auditcommissie voert regulier overleg met de directeur en de zakelijk leider, en onderhoudt contact met de externe onafhankelijke accountant. In 2021 vergaderde de auditcommissie viermaal met de directeur en zakelijk leider (9 april, 16 juni, 27 september en 5 november). Op 9 april vergaderde de commissie in het bijzijn van de controlerend onafhankelijke accountant. Voor een opsomming van de door de auditcommissie geïdentificeerde risicogebieden, waarover de directie in het kader van het risicomanagement periodiek rapporteerde, wordt verwezen naar paragraaf 'risicomanagement, compliance en governance'.

De programmaraad is het strategisch inhoudelijk adviesorgaan van de raad van toezicht en het bestuur en heeft tot taak om visies en perspectieven aan te dragen voor de programmering, met een klemtoon op de vraag: wat zijn belang en boodschap van het humanisme anno nu.

De programmaraad bestaat uit leden afkomstig uit het maatschappelijke netwerk van HUMAN. Onder voorzitterschap van Yvonne Zonderop kwam de programmaraad in 2021 tweemaal bijeen, op 1 april en op 14 december. Wegens corona was het niet mogelijk fysiek bijeen te komen, hetgeen wel de voorkeur had gezien de aard van het gesprek en de grootte van de groep. De programmaraad bestond op 31 december 2021 uit 14 leden.

Activiteiten

De raad van toezicht kwam in 2021 zesmaal bijeen. De vergaderingen vonden plaats op 4 februari, 22 april, 24 juni, 28 september, 22 november en 9 december.

In de vergaderingen is aandacht besteed aan jaarlijks terugkerende onderwerpen, waaronder de financiële ontwikkeling en verantwoording, actuele ontwikkelingen in het mediabeleid, naleving wet-

en regelgeving, Gedragscode Integriteit Publieke Omroep, risicomangement, ontwikkeling van de programmering, de samenwerking met de VPRO en maatschappelijke partners, positionering, ontwikkeling van de vereniging en de algemene gang van zaken bij HUMAN.

Specifieke onderwerpen in 2021 waren voor HUMAN het erkenningstraject, de vorming van de samenwerkingsomroep met de VPRO, diversiteit en inclusie, de nieuwe positie van HUMAN binnen het omroepbestel en de relatie met de NPO en de impact van corona. De raad van toezicht keurde het jaarverslag 2020, de begroting 2022 en het jaarplan 2022 goed.

Het wederzijds functioneren tussen de raad van toezicht en het bestuur is aan de orde geweest en daarnaast heeft de raad van toezicht, buiten de aanwezigheid van het bestuur, op 4 februari 2021 het functioneren van het bestuur en zijn eigen functioneren in 2020 besproken. De zelfevaluatie over 2021 staat geagendeerd voor de raad van toezicht vergadering van 19 april 2022.

Overige vergaderingen en bijeenkomsten

In het kader van de samenwerkingsovereenkomst tussen HUMAN en VPRO kwamen delegaties van de raden van toezicht van beide omroepen, in het bijzijn van de bestuurders, tweemaal bijeen, op 30 maart en 28 oktober. In beide bijeenkomsten stond het gesprek over de vorming van de samenwerkingsomroep VPRO-HUMAN centraal.

De jaarlijkse vergadering met de leden van de personeelsvertegenwoordiging van HUMAN vond plaats op 10 januari 2022. Namens de raad van toezicht waren de voorzitter, Magdeleen Sturm, en Yvonne Zonderop aanwezig.

Op 10 januari 2022 vond ook het jaarlijks functioneringsgesprek plaats met de directeur. Het gesprek werd gevoerd door de voorzitter en Yvonne Zonderop.

De voorzitter van de raad van toezicht, Magdeleen Sturm, was op 16 januari en 12 juni aanwezig bij de (online) Algemene Ledenvergaderingen van de Vereniging Investeer in Human vanuit Pakhuis de Zwijger. Yvonne Zonderop was wegens haar herbenoeming ook aanwezig in de studio van Pakhuis de Zwijger ten behoeve van de Algemene Ledenvergadering van 12 juni. De overige leden van de raad van toezicht volgde de ALV online.

Magdeleen Sturm was op 18 mei aanwezig bij een bijeenkomst van de voorzitters van de raden van toezicht van de omroepen.

Afzonderlijk en incidenteel bezoeken de leden van de raad van toezicht vergaderingen van de programmaraad, maandagochtendbijeenkomsten van medewerkers en programmatische evenementen en premières van HUMAN.

Risicobeheersing (*principe 6*)

Het bestuur is verantwoordelijk voor een goed systeem van risicobeheersing, maakt de risico's die aan de activiteiten zijn verbonden kenbaar en draagt zorg voor sluitende interne processen, procedures en externe verslaggeving, voorzien van een controleverklaring door een externe accountant. De raad van toezicht heeft hierbij een toezichhoudende taak.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheersen van de risico's verbonden aan de strategie en de activiteiten van de organisatie, het handelen van medewerkers en de maatschappelijke positionering van de organisatie. In de reguliere vergaderingen van de raad van toezicht worden de risicoanalyses besproken en minstens eenmaal per jaar de werking van de risicobeheersings- en controlesystemen, alsmede noodzakelijk geachte aanpassingen.

Bestuur en raad van toezicht zijn zich zeer bewust van het goede voorbeeldgedrag dat zij als leidinggevende(n) en toezichthouders dienen te geven inzake onder meer betrouwbaarheid, integriteit, dienstbaarheid, functionaliteit, onafhankelijkheid, transparantie, zorgvuldigheid en motivatie.

De onafhankelijkheid van onze programmamakers wordt gewaarborgd in vastgelegde afspraken met onze samenwerkingspartners. Het redactiestatuut, vastgesteld op 16 juni 2016, ziet toe op de noodzakelijke waarborging van journalistieke kwaliteit en onafhankelijkheid binnen onze netwerkorganisatie en in het geval van integrale programmering.

HUMAN heeft in 2021 geen schenkingen gedaan aan derden.

Verantwoording (principe 7)

Het bestuur en de raad van toezicht spreken elkaar aan, vanuit ieders verantwoordelijkheid, op hun functioneren en leggen over hun werkzaamheden actief openbare verantwoording af.

Het principe bepaalt de eisen waaraan de verslaglegging van de activiteiten van de omroepinstellingen moet voldoen. HUMAN legt op allerlei verschillende niveaus verantwoording af over het gevoerde beleid.

In het jaarverslag ten behoeve van de Algemene Ledenvergadering (ALV) doen de raad van toezicht en het bestuur conform het bepaalde in de statuten, integraal verslag van het gevoerde beleid, inclusief rekening en verantwoording in de vorm van de jaarrekening met accountantsverklaring.

De jaarrekening wordt opgesteld conform de eisen in het Handboek Financiële Verantwoording en wordt voorgelegd aan het Commissariaat voor de Media.

Ten slotte stelt het bestuur jaarlijks, conform artikel 31 b van de WOR, een sociaal jaarverslag op waarin wordt ingegaan op de ontwikkelingen op het terrein van het personeelsbeleid. Dat verslag wordt besproken met de personeelsvertegenwoordiging.

In de verklaring governance en interne beheersing verklaart het bestuur dat in het bestuursverslag informatie wordt verschaft conform RJ 400.108 en 400.122 en dat het bestuursverslag voldoet aan de beleidsregels van het Commissariaat voor de Media ten aanzien van de governance en interne beheersing.

HUMAN draagt verder zorg voor *Administratieve organisatie en maatregelen van interne controle, inclusief systeem van informatievoorziening aan werkprocessen*.

Vanaf 2016 heeft HUMAN een samenwerkingsovereenkomst met de VPRO om het media-aanbod te verzorgen. In diverse Service Level Agreements (SLA) is precies vastgelegd aan welke voorwaarden beide partijen moeten voldoen. Deze SLA's gelden tot eind 2021.

Financiële borging vindt plaats op basis van het Handboek Financiële Verantwoording en de interne regelingen met betrekking tot de Administratieve Organisatie (VPRO). Het verzorgen van het media-aanbod is opgedragen aan de VPRO waarbij rapportage aan de opdrachtgever (HUMAN) een cruciale rol speelt. Inhoudelijke en financiële nacalculaties worden met alle betrokkenen doorgesproken en vastgelegd in het financiële systeem.

Melden vermoedens van misstanden (regeling A)

In het kader van deze regeling zijn de VPRO-vertrouwenspersonen Marcus van der Zwaag en Ymke Kreiken tevens aangesteld als vertrouwenspersonen bij HUMAN. Medewerkers hebben voorts de keus zich te wenden tot een extern vertrouwensbureau via het bureau BING. Kennis is genomen van de Wet Huis voor de Klokkenluiders. HUMAN acht de uitgangspunten van deze wet van groot belang, maar heeft hem niet geïmplementeerd omdat ons personeelsbestand in 2021 minder dan de gestelde vijftig medewerkers telde.

Functionaris Integriteit Publieke Omroep (regeling B)

Er is een Functionaris Integriteit Publieke Omroep. De Functionaris wordt aangesteld door de raad van bestuur van de NPO, na advies van het College van Omroepen.

Beloningskader Presentatoren Publieke Omroep (regeling C)

Alle bij HUMAN werkzame presentatoren ontvangen een jaarhonorarium dat binnen de gestelde normen valt. HUMAN voldoet aan deze richtlijn en rapporteert hierover jaarlijks aan de NPO.

Toekomst

HUMAN en VPRO gaan vanaf 2022 verder als één mediaorganisatie met één algemene erkenning. Alhoewel de samenwerking op vele fronten intensiever wordt, blijven de twee aparte omroepverenigingen en merken HUMAN en VPRO, bestaan. HUMAN en VPRO hechten aan hun specifieke onderscheidende programmering en aan hun eigen identiteit. Alleen op het gebied van onderzoeksjournalistiek (*Argos*) en drama (gezamenlijke drama-redactie) zijn ook inhoudelijke de handen ineen geslagen. HUMAN ontwikkelt en realiseert zelfstandig, onder verantwoordelijkheid van de hoofdredactie HUMAN, tv, radio en online content, alsmede offline activiteiten. Andere identiteitsgevoelige werkzaamheden zoals communicatie en marketing blijven bij de individuele omroepen belegd.

2022 is het eerste jaar waarin we onze ambities zoals neergelegd in ons beleidsplan 2022-2026 *Radicaal Menselijk* verder gaan concretiseren, realiseren en aanpassen waar nodig. Programmatische ontwikkeling en -vernieuwing heeft het komende jaar dan ook de hoogste prioriteit. Of we onze ambities in 2022 allemaal daadwerkelijk kunnen realiseren hangt mede af van de context waarbinnen we opereren. Op het moment van schrijven heeft de wereld nog altijd te maken met de coronapandemie maar is er al wel meer bewegingsruimte. Hybride werken (deels op kantoor en deels thuis) zal in de nabije toekomst de norm worden. Voorts verandert in onze directe omgeving, bij de NPO, het programmeringsmodel met verstrekkende gevolgen. Vanaf maart 2022 gaat de NPO van start met een nieuwe werkwijze, die gebaseerd is op genrebeleid en integraal programmeren. Kortom: het zijn dynamische tijden die om veerkracht en creativiteit vragen, maar bovenal voor HUMAN kansen bieden. Tegen de achtergrond van de oorlog in de Oekraïne, de daarmee gepaard gaande humanitaire crisis en een wereld die op scherp staat, zijn wij vast voornemens om ook in 2022 urgente en relevante crossmediale programmering te realiseren. Wij ervaren het als een groot voorrecht, en al helemaal in deze tijd, om dat te mogen doen.

Verklaring governance en interne beheersing

Teneinde de jaarrekening zinvol te kunnen interpreteren, verschaft het bestuursverslag conform RJ 400.108 informatie over de Vereniging Investeer in Human (hierna te noemen HUMAN).

Conform RJ 400.122 is in het bestuursverslag ook informatie opgenomen over de toepassing van de Governancecode Publieke Omroep 2018, die fungeert als gedragscode. Sinds 1 juli 2021 is deze Governancecode geactualiseerd in de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021 (kort gezegd: Gedragscode Integriteit). Het bestuursverslag voldoet aan de specifieke voorschriften van Principe 7 van de Governancecode Publieke Omroep 2021. Principe 7 betreft de openbare verantwoording door het bestuur en de raad van toezicht van HUMAN van hun functioneren. Principe 7 is door de Raad van Bestuur van de NPO op grond van het bepaalde in artikel 2.3, tweede lid, van de Mediawet 2008, juncto artikel 2.10, tweede lid, aanhef en onder c, en artikel 2.60, eerste lid, bindend vastgesteld voor de landelijke publieke media-instellingen.

Het bestuursverslag voldoet ook aan de beleidsregels van het Commissariaat voor de Media van 26 september 2017 ten aanzien van de governance en interne beheersing van de NPO, de RPO en de landelijke en regionale publieke media-instellingen (Staatscourant, 12 oktober 2017, nummer 57731).

Hilversum, 26 april 2022
Mede namens de raad van toezicht,

Willemien van Aalst
Directeur/hoofdredacteur

Jaarrekening

Balans per 31 december 2021 na resultaatbestemming (MODEL I)

		31 december 2021		31 december 2020	
		€	€	€	€
<i>Vlottende activa</i>					
Vorraden					
Onderhanden werken	(1)		1.342.684		1.563.778
Vorderingen					
Handelsdebiteuren	(2)	33.638		41.693	
Belastingen en premies sociale					
Verzekeringen		0		0	
Overige vorderingen	(3)	373.405		145.101	
Overlopende activa	(4)	5.156		4.690	
			412.199		191.484
Liquide middelen					
Bank	(5)		2.693.370		2.329.835
			<u>4.448.253</u>		<u>4.085.097</u>

		31 december 2021		31 december 2020	
		€	€	€	€
Eigen vermogen					
Algemene reserve	(6)	750.000		750.000	
Reserve voor media-aanbod	(7)	500.000		500.000	
			1.250.000		1.250.000
Voorzieningen					
Jubilea	(8)	11.018		7.539	
Loopbaanontwikkeling	(9)	36.010		31.412	
			47.028		38.951
Kortlopende schulden					
Overgedragen Reserve Media-aanbod	(10)	615.730		94.981	
Schulden aan leveranciers	(11)	860.975		974.444	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	(12)	145.496		144.276	
Overige schulden	(13)	51.143		80.651	
Overlopende passiva	(14)	1.477.881		1.501.794	
			3.151.225		2.796.146
			4.448.253		4.085.097

Exploitatierkening 2021 volgens de categoriale indeling (MODEL II)

In €

	2021	2020
Baten		
Media-aanbod (15)		
- Vergoeding OCW	5.263.559	4.998.717
- Omroepbrede Middelen	2.659.210	3.045.783
- Inzet Overgedragen Media-aanbod	<u>95.075</u>	<u>89.928</u>
<i>Subtotaal baten Media-aanbod</i>	8.017.844	8.134.428
Programmagebonden eigen bijdragen (15)	0	0
Opbrengst overige nevenactiviteiten (16)	40.249	43.684
Opbrengst Verenigingsactiviteiten (17)	1.069.765	775.656
Overige bedrijfsopbrengsten	269.700	2.850
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	9.397.558	8.956.618
Lasten		
Lonen en salarissen (18)	1.985.256	1.764.240
Sociale lasten (19)	599.281	537.776
Directe productiekosten (20)	5.296.293	5.853.893
Overige bedrijfslasten (21)	887.585	749.606
<i>Som der bedrijfslasten</i>	8.768.415	8.905.515
Bedrijfsresultaat	629.143	51.103
Financieel resultaat (22)	-12.345	-1.829
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	616.798	49.274
Vennootschapsbelasting	-974	-5.504
Over te dragen reserve voor media-aanbod	-615.824	-43.770
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen	0	0

Kasstroomoverzicht over 2021 (MODEL III)

In €

	2021	2020
I. Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	0	0
Aanpassen voor:		
Afschrijving vaste activa	0	0
Mutatie voorziening	<u>8.077</u>	<u>1.401</u>
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	8.077	1.401
Mutatie voorraden	221.094	-653.142
Mutatie vorderingen	-220.715	-43.975
Mutatie kortlopende schulden	<u>355.079</u>	<u>1.108.717</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	363.535	413.001
II. Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa	0	0
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0
III. Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing van langlopende schulden	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen I- II + III	363.535	413.001
Liquide middelen einde boekjaar	2.693.370	2.329.835
Liquide middelen begin boekjaar	2.329.835	1.916.834
Mutatie liquide middelen	363.535	413.001

Toelichting op de exploitatierekening over 2021 per kostendrager (Model IV)
In €

	Radio	Televisie	Overig media-aanbod
Baten			
Media-aanbod			
- Vergoeding OCW	426.900	2.371.962	977.009
- Omroepbrede Middelen	0	2.324.257	255.936
- Inzet Overgedragen Media-aanbod	0	95.075	0
<i>Subtotaal baten Media-aanbod</i>	426.900	4.791.294	1.232.945
Programmagebonden eigen bijdragen	0	0	0
Opbrengst overige nevenactiviteiten	0	0	0
Opbrengst Verenigingsactiviteiten	0	0	0
Overige bedrijfsopbrengsten	0	234.700	0
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	426.900	5.025.994	1.232.945
Lasten			
Lonen en salarissen	37.092	689.965	477.295
Sociale lasten	9.930	241.790	132.116
Directe productiekosten	387.690	3.789.509	621.530
Overige bedrijfslasten	50	15.488	4.730
Toerekening organisatiekosten	0	0	0
<i>Som der bedrijfslasten</i>	434.762	4.736.752	1.235.671
Bedrijfsresultaat	-7.862	289.242	-2.726
Financieel resultaat	0	0	0
Exploitatieresultaat voor toerekeningen	-7.862	289.242	-2.726
Toerekening resultaat niet-programmagebonden EB	7.862	28.200	2.726
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	0	317.442	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Over te dragen reserve voor media-aanbod	0	-317.442	0
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen	0	0	0
FTE gemiddeld	0,5	15,4	10,4
FTE ultimo	0,5	16,9	9,5

	Neven-activiteiten	Vereniging	Organisatiekosten	Totaal 2021
Baten				
Media-aanbod				
- Vergoeding OCW	0	0	1.487.688	5.263.559
- Omroepbrede Middelen	0	0	79.017	2.659.210
- Inzet Overgedragen Media-aanbod	0	0	0	95.075
<i>Subtotaal baten Media-aanbod</i>	0	0	1.566.705	8.017.844
Programmagebonden eigen bijdragen	0	0	0	0
Opbrengst overige nevenactiviteiten	40.249	0	0	40.249
Opbrengst Verenigingsactiviteiten	0	1.069.765	0	1.069.765
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0	35.000	269.700
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	40.249	1.069.765	1.601.705	9.397.558
Lasten				
Lonen en salarissen	0	75.427	705.477	1.985.256
Sociale lasten	0	21.571	193.874	599.281
Directe productiekosten	1.461	496.103	0	5.296.293
Overige bedrijfslasten	0	24.252	843.065	887.585
Toerekening organisatiekosten	0	30.500	-30.500	0
<i>Som der bedrijfslasten</i>	1.461	647.853	1.711.916	8.768.415
Bedrijfsresultaat	38.788	421.912	-110.211	629.143
Financieel resultaat	0	-12.345	0	-12.345
Exploitatieresultaat voor toerekeningen	38.788	409.567	-110.211	616.798
Toerekening resultaat niet-programmagebonden EB	-38.788	0	0	0
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	0	409.567	-110.211	616.798
Vennootschapsbelasting	0	0	-974	-974
Over te dragen reserve voor media-aanbod	0	-409.567	111.185	-615.824
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen	0	0	0	0
FTE gemiddeld	0	1,3	9,8	37,3
FTE ultimo	0	1,3	12,2	40,4

Toelichting op nevenactiviteiten per cluster 2021 (Model VI)

In €

	Cluster 1	Totaal 2021
Baten		
Programmagebonden eigen bijdragen	0	0
Opbrengst programmabladen	0	0
Opbrengst overige nevenactiviteiten	40.249	40.249
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	40.249	40.249
Lasten		
Lonen en salarissen	0	0
Sociale lasten	0	0
Afschrijvingen op materiële vaste activa	0	0
Bijzondere waardevermindering van vlottende activa		
Directe productiekosten	1.461	1.461
Overige bedrijfslasten	0	0
Toerekening organisatiekosten	0	0
<i>Som der bedrijfslasten</i>	1.461	1.461
Bedrijfsresultaat	38.788	38.788
Financieel resultaat		
Opbrengst deelnemingen	0	0
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	0	0
Waardeverandering van vorderingen vaste activa	0	0
Waardeverandering van beleggingen & effecten	0	0
Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)	0	0
<i>Som der financiële baten en lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Exploitatieresultaat voor toerekening Eigen Bijdrage	38.788	38.788

Sponsorbijdragen en bijdragen van derden 2021 (model VII)
In €

Specificatie: Aansluiting vermindering van subsidies van voorraad in de balans

Titel Media aanbod	Organisatie	Totale bijdrage	CoBO	NPO-fonds
2Doc: Club Heaven	NPO-fonds	76.910	0	76.910
2Doc: Lang leve de Koning	NPO-fonds	84.371	0	84.371
Look what you made me do	NPO-fonds	105.000	0	105.000
2Doc: De Voorstad	NPO-fonds	50.123	0	50.123
2Doc: De Nieuwe Wereld ontwikkeling	NPO-fonds	21.175	0	21.175
2Doc: De Nieuwe Wereld	NPO-fonds	119.840	0	119.840
2Doc: Sherpa	NPO-fonds	29.400	0	29.400
2Doc: De Schuilplaats	NPO-fonds	20.338	0	20.338
Liefjes	NPO-fonds	29.400	0	29.400
Vier Vrienden op een Platte Aarde	NPO-fonds	37.616	0	37.616
Kanaal Sociaal	NPO-fonds	509.016	0	509.016
De Propagandist	NPO-fonds	21.175	0	21.175
Staal	NPO-fonds	410.726	0	410.726
Yezidi Girls	NPO-fonds	90.508	0	90.508
Medialogica On Tour	VSBfonds	40.000	0	40.000
Medialogica On Tour	Fonds 1818	40.000	0	40.000
Medialogica On Tour	Fonds 21	25.000	0	25.000
Medialogica On Tour	St. Docs in the City	770	0	770
Aansluiting "vermindering van voorraad" in de balans		1.711.368	0	1.711.368

Specificatie: Aansluiting subsidies in de exploitatie

Titel Media aanbod	Organisatie	Totale bijdrage	CoBO	NPO-fonds
2Doc: Zolang je blijft	NPO-fonds	113.780	0	113.780
2Doc: Maalstroom **)	NPO-fonds	-7.605	0	-7.605
2Doc: Moeder aan de lijn **)	NPO-fonds	-16.761	0	-16.761
2Doc: De Grutto was hier *)	NPO-fonds	29.027	0	29.027
2Doc: A Family of Dragqueens *)	NPO-fonds	24.620	0	24.620
Staal *)	NPO-fonds	56.385	0	56.385
2Doc: Sidik en de Panter **)	NPO-fonds	-704	0	-704
Klassen	NPO-fonds	240.249	0	240.249
2Doc: Nu we het er toch over hebben *)	NPO-fonds	30.250	0	30.250
Aansluiting exploitatierekening		469.241	0	469.241

*) = ontwikkeling **) = verschil na afrekening

Sponsorbijdragen en bijdragen van derden 2021 via buitenproducenten

Direct aan buitenproducenten zijn bijdragen toegekend voor in 2021 uitgezonden programma's.

Titel Media aanbod	Aantal afleveringen	Naam Organisatie	Totale bijdrage	CoBO	Filmfonds	Overige Derden
2Doc: Voor jou wil ik zijn	1	CoBO	45.000	45.000	0	0
		Een van de jongens	3.658	0	0	3.658
2Doc: Tegenwind	1	CoBO	66.000	66.000	0	0
		Mediafonds Groningen	41.919	0	0	41.919
Along The Way scenario 1 ^e fase *)	1	CoBO	22.500	22.500	0	0
Along The Way productiefase *)		CoBO	22.500	22.500	0	0
Dunya	1	CoBO	8.250	8.250	0	0
Onderweg	1	CoBO	6.250	6.250	0	0
Brand Meester	1	CoBO	25.000	25.000	0	0
Totaal ontvangen bijdragen door buitenproducenten			241.077	195.500	0	45.577

Er waren geen commerciële bijdrages

*) samen met de VPRO

Programmakosten per domein per platform 2021 (model IX)
X € 1.000

Domein	NPO1	NPO2	NPO3	NPOZ@PP	Totaal TV
Nieuws	0	0	0	0	0
Opinie	398	2.297	4	0	2.699
Sport	0	0	0	0	0
Samenleving	304	682	5	248	1.239
Kennis	288	0	0	0	288
Expressie	0	0	510	0	510
Amusement	0	0	0	0	0
Bijzondere kosten	0	0	0	0	0
Totaal	990	2.979	519	248	4.736

Domein	NPO Radio 1	NPO Radio 2	NPO 3FM	NPO Radio 4	NPO Radio 5	Totaal Radio
Nieuws	0	0	0	0	0	0
Opinie	427	0	0	0	0	427
Sport	0	0	0	0	0	0
Samenleving	8	0	0	0	0	8
Kennis	0	0	0	0	0	0
Expressie	0	0	0	0	0	0
Amusement	0	0	0	0	0	0
Bijzondere kosten	0	0	0	0	0	0
Totaal	435	0	0	0	0	435

Domein	Totaal OMA
Nieuws	0
Opinie	327
Sport	0
Samenleving	853
Kennis	0
Expressie	56
Amusement	0
Bijzondere kosten	0
Totaal	1.236

Aanloopkosten aspirant omroepen 2021

(bedragen x € 1.000)

	Aanvraag	Realisatie
Directie	0	0
Hogere management functies	0	0
Secretaresses en Assistenten	0	0
Beleid en Strategie	0	0
OR	0	0
Financiën en Inkoop	0	0
Personeelsadministratie en HR	20	23
Marketing & Communicatie	13	10
Juridische Zaken	155	151
Subtotaal Generieke overhead	188	184
Programmering, Coördinatie en Intekening	100	91
Marktonderzoek	0	0
Documentatie & Archivering	0	0
Concept en Formatontwikkeling	228	227
Subtotaal Media specifieke Overhead	328	318
Gebouw-kosten (excl. studio)	0	0
Inventaris	0	0
GWE	0	0
Gebouw-exploitatie	0	0
Postkamer & Repro	0	0
Catering	0	0
Subtotaal Huisvesting	0	0
Automatisering en werkplek-ondersteuning	19	20
Algemene ICT- infrastructuur	0	0
Subtotaal ICT	19	20
Opleidingen en trainingen .	0	0
Ziekteverlof en uitkeringen	0	0
Algemene Kredietrente	0	0
Reis- en verblijfkosten indirect personeel	0	0
Telefoonkosten indirect personeel	0	0
Algemene persoonsgebonden kosten	0	0
Overige indirecte kosten	0	0
Subtotaal Overige indirecte kosten	0	0
Overige organisatiekosten	0	0
Totaal aanloopkosten (Organisatiekosten)	535	522

HUMAN heeft in 2021 een vergoeding voor aanloopkosten ontvangen ter voorbereiding op de komende erkenningsperiode. Ultimo 2021 is € 521.965 ingezet waarvan € 431.965 in 2021 is besteed. De toekenning van deze tegemoetkoming werd pas 25-11-2021 bevestigd door het ministerie van OCW. Voor HUMAN te laat om alle aangegeven noodzakelijke maatregelen nog in 2021 te realiseren. De ontwikkeling van een nieuwe Humanistische Canon ad € 60.000 loopt daarom door naar 2022. Ook het aannemen van de nieuwe hoofdredacteur € 30.000 is doorgeschoven naar begin 2022. € 13.035 wordt terugbetaald en is op de balans opgenomen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Continuïteit

Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2021 laat Nederland de door de Nederlandse regering getroffen maatregelen los en lijkt er een einde te zijn gekomen aan de coronacrisis.

Er is in 2020 meteen een corona-crisisteam ingericht met relevante stakeholders van de verschillende afdelingen van de VPRO waaraan de directeur van HUMAN deelneemt. Dit team heeft regulier overleg gevoerd over de ontwikkelingen, de te nemen maatregelen en over de interne communicatie. Er is frequent via de reguliere interne kanalen informatie verstrekt aan de medewerkers.

Belangrijkste uitgangspunt voor alle besluiten was de veiligheid van de medewerkers. Daarnaast waren de continuïteit van de programmering en de organisatie hoofddoelen.

Er zijn maatregelen getroffen om het thuiswerken te ondersteunen en noodzakelijke werkzaamheden in het pand, studio's en elders conform de overheidsrichtlijnen in te richten. Binnen de gehele PO werd gewerkt met een, steeds ge-update versie, van het COVID-19 protocol voor de AV-sector.

Ondanks de beperkingen liep en loopt de reguliere programmering door en is er vooralsnog geen sprake van het vervallen van programmering.

Aangezien de crisis lang aanhield is een deel van de programmering doorgeschoven naar 2022 en verder. Het effect hiervan wordt als niet materieel beoordeeld.

Het bestuur is van mening dat er met de huidige maatregelen geen sprake is van een materiële onzekerheid in de continuïteit. De huidige gevolgen van de coronacrisis voor de omroep zijn te overzien. De organisatie is in staat vrijwel al het werk op afstand of in een veilige context elders te doen. Ook de invloed op de programmering is beperkt zolang er geen sprake is van een materieel teruglopende vraag van de NPO. De vergoeding voor de organisatiekosten zal als gevolg van deze crisis niet wijzigen.

Wel kan de crisis effect hebben op het faillissementsrisico van producenten. HUMAN beoordeelt de producties bij producenten, de vooruitbetalingen en het risico. De omroepen en de fondsen hebben maatregelen getroffen om de liquiditeit van producenten en inkomsten van freelancers te ondersteunen.

Op korte en middellange termijn bestaat er geen liquiditeitsprobleem. De huidige liquiditeitspositie (quick ratio/current ratio per 31 december 2021 bedragen 0,98 resp. 1,41 (2020: 0,99 resp. 1,46) is ruim voldoende en is op orde.

Algemeen

Op de jaarrekening zijn de bepalingen en inrichtingseisen van toepassing zoals deze zijn vastgelegd in Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Nadere uitwerking wordt gegeven in het Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen en NPO en Ster uitgegeven door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, geldend voor de omroepinstellingen. Relevante aspecten voor de jaarrekeningen opgenomen in de Mediawet zijn tevens verwerkt in de jaarrekening.

De waardering van activa en passiva vindt plaats tegen verkrijgingsprijs.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen opbrengstwaarde van de geleverde prestatie en de kosten en andere lasten over het jaar. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben; winsten worden slechts opgenomen voor zover ze op de balansdatum zijn gerealiseerd.

Voorzienbare verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening kunnen er verschillende oordelen en schattingen zijn gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Vorraden

Waardering van een eigen productie geschiedt tegen directe kosten. Onder de directe kosten vallen de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten. Kosten die niet direct aan het programma zijn toe te rekenen (bijvoorbeeld die van de directie/programmaleiding en planning media-aanbod, netcoördinatie) maken deel uit van de organisatiekosten.

De waardering van media-aanbod wordt verminderd met de voor dit media-aanbod ontvangen bijdragen van derden. Deze betreffen bijdragen van commerciële sponsors, de Stichting Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO), het Mediafonds, het NPO-fonds en overige derden.

Gereed voor uitzending maar nog niet verspreid media-aanbod wordt op balansdatum individueel beoordeeld. Media-aanbod wordt volledig afgewaardeerd als er door de landelijke publieke media-instelling in overleg met de Raad van Bestuur van de NPO of de door hem gemandateerden definitief is besloten het media-aanbod niet te verspreiden.

Als twee jaar na de eerste voorraadwaardering nog geen beslissing is genomen ten aanzien van het verspreiden van media-aanbod, wordt het betreffende media-aanbod volledig afgewaardeerd. In specifieke gevallen kan hiervan worden afgeweken. Het gaat dan om gevallen waarin wel voldoende zekerheid bestaat over de verspreiding van het media-aanbod, maar niet over het jaar waarin de verspreiding zal plaatsvinden of de verspreiding later dan twee jaar na aankoop of productie zal plaatsvinden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aankoop van (licenties voor) speelfilms en series die minimaal twee jaar na aankoop ingaan.

Herhalingen

De directe kosten van een eigen productie worden toegerekend aan de eerste verspreiding van deze productie. Alleen indien op het moment van eerste verspreiding schriftelijk is vastgelegd

dat dit media-aanbod daadwerkelijk herhaald zal worden én voor de herhaling bekostiging is vastgesteld, mag een deel van de directe kosten worden toegerekend aan de herhaling. Waardering van een herhaling geschiedt tegen maximaal het vastgestelde bekostigingsbedrag.

Aangekochte producties waarbij op basis van contractuele afspraken is betaald voor het recht op herhaling van media-aanbod, worden op balansdatum gewaardeerd, mits schriftelijk is vastgelegd dat dit media-aanbod daadwerkelijk herhaald zal worden én voor de herhaling bekostiging is vastgesteld. Waardering geschiedt tegen maximaal het vastgestelde bekostigingsbedrag.

Alle herhalingen worden drie jaar na de eerste voorraadwaardering volledig afgewaardeerd

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactie indien materieel. Voor zover noodzakelijk, is rekening gehouden met een voorziening wegens oninbare vorderingen. Deze wordt op de boekwaarde in mindering gebracht.

Liquide middelen

Liquide middelen (banktegoeden) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd tegen actuariële grondslagen. De overige voorzieningentegen nominale waarde.

HUMAN heeft de pensioenen ondergebracht bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media (PNO Media). Dit fonds kent per 31 december 2021 een dekkingsgraad van 111,3% (2020 94,9%).

Pensioenlasten zijn verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben, een eventuele vordering of schuld wordt per ultimo kalenderjaar op de balans gepresenteerd. HUMAN heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij de instelling waar de pensioenen zijn ondergebracht, anders dan voldoen van toekomstige hogere premies.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen.

De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijf kans en leeftijd. Bij het tot stand komen van de berekende waarde is rekening gehouden met een rekenrente, gehanteerd bij pensioenregeling 'Artikel 44' uit het PNO pensioenreglement, die jaarlijks door de NPO wordt vastgesteld. Deze rekenrente wordt gehanteerd voor het contant maken van de toekomstige kasstromen bij de waardering van de voorziening.

Voorziening Loopbaantraject

Deze voorziening wordt gevormd op grond van de CAO voor het omroep personeel en wordt nominaal bepaald.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Dit is meestal de nominale waarde.

Baten en Lasten

Baten

Netto omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in de totaal te verrichten diensten.

Inkomsten uit lidmaatschappen worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Inkomsten uit donaties worden volledig verantwoord in het jaar van ontvangst.

Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Lasten

Hieronder worden alle uitgaven verstaan, voor zover ze betrekking hebben op het verslagjaar. Deze betreffen de lonen en salarissen, de sociale lasten, de afschrijvingen, de directe productiekosten, de overige bedrijfslasten en de rentekosten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Alle kosten die niet rechtstreeks samenhangen met de kernactiviteiten en dus verband houden met ondersteunende activiteiten, worden aangemerkt als organisatiekosten. De toerekening van de organisatiekosten aan neven- en verenigingsactiviteiten dient plaats te vinden op bedrijfseconomische grondslagen.

Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd zijn.

Belastingen over de winst of het verlies

De Belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit

voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet aftrekbare kosten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Vlottende activa

(1) *Onderhanden werk en gereed product met betrekking tot media-aanbod*

In de voorraden zijn geen posten inzake herhalingsuitzendingen opgenomen.

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Voorraad producties	3.054.052	1.943.239
Vooruit ontvangen bijdragen	(1.711.368)	(379.461)
	<u>1.342.684</u>	<u>1.563.778</u>

Vooruit ontvangen bijdragen

Subsidiegever:	Programma	2021
		€
NPO-fonds	2Doc: Club Heaven	76.910
	2Doc: Lang leve de Koning	84.371
	Look what you made me do	105.000
	2Doc: De Voorstad	50.123
	2Doc: De Nieuwe Wereld ontw.	21.175
	2Doc: De Nieuwe Wereld	119.840
	2Doc: Sherpa	29.400
	2Doc: De Schuilplaats	20.338
	Liefjes	29.400
	Vier Vrienden op een Platte Aarde	37.616
	Kanaal Sociaal	509.016
	De Propagandist	21.175
	Staal	410.726
	Yezidi Girls	90.508
VSBfonds	Medialogica On Tour	40.000
Fonds 1818	Medialogica On Tour	40.000
Fonds 21	Medialogica On Tour	25.000
St. Docs in the City	Medialogica On Tour	770
		<u>1.711.368</u>

Ultimo boekjaar waren onder andere de kosten voor twee documentaireseries: *Kanaal Sociaal* en *Staal* in de voorraad begrepen. Ook een aantal documentaires met buitenproducenten is in de voorraad opgenomen. Regelmatig wordt contact onderhouden over het verloop van deze producties. Ultimo boekjaar waren er geen aanwijzingen dat de producties niet gereed zullen komen en heeft er derhalve geen afwaardering van de voorraad plaatsgevonden.

Vorderingen

(2) Handelsdebiteuren

Ultimo boekjaar is het saldo gedaald ten opzichte van 2020 van € 41.693 naar € 33.638. De voornaamste oorzaak hiervoor is de doorbelasting aan de NPO van de SVOD inkomsten over het vierde kwartaal 2020 ad € 20.328 en in 2021 ad € 5.801. Er is geen voorziening getroffen voor dubieuze debiteuren (2020 nihil).

(3) Overige vorderingen

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Te vorderen subsidies	286.394	139.801
Te vorderen OCW-bijdrage van NPO	85.356	0
Voorschot productiekosten	1.655	5.300
	<hr/>	<hr/>
	373.405	145.101
	<hr/>	<hr/>

De vordering op subsidiegevers betreft geheel het NPO-fonds. Het risico dat deze vordering niet invorderbaar is, is ingeschat op klein tot nihil. Ultimo 2021 waren er enkele voorschotten aan productiemedewerkers verstrekt, deze werden afgerekend in het eerste kwartaal van 2022.

(4) Overlopende activa

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Vooruitbetaalde bijdrage	4.690	4.690
Vooruitbetaalde verzekering	466	0
	<hr/>	<hr/>
	5.156	4.690
	<hr/>	<hr/>

HUMAN heeft via crowdfunding een investering gedaan in een documentaireproject. De bedoeling is

dat met deze investering budget beschikbaar komt om van dit project het tweede leven na uitzending te onderzoeken.

Te vorderen van subsidiegevers

Subsidiegever	Bedrag	Programma	Nr.
NPO-fonds	€		
	34.134	2Doc: Zolang je blijft	F5117007
	252.260	Klassen	F5119005
	<u>286.394</u>		

(5) Liquide middelen

Ultimo boekjaar is het saldo gestegen van € 2.329.835 naar € 2.693.370. Voor een toelichting wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht. Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking aan HUMAN.

Eigen vermogen

(6) Algemene reserve

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Stand per 1 januari	750.000	750.000
Resultaat boekjaar	0	0
	<u>750.000</u>	<u>750.000</u>

(7) Reserve voor media-aanbod

Tekorten en overschotten worden opgenomen in een "reserve voor media-aanbod". Deze reserve dient besteed te worden aan dezelfde doeleinden waarvoor de vergoeding oorspronkelijk was toegekend.

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Stand per 1 januari	500.000	500.000
Resultaat boekjaar	0	0
	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>

Stand per 31 december	500.000	500.000
-----------------------	---------	---------

De raad van bestuur van de Publieke Omroep heeft op 10 mei 2016 de gewijzigde Bindende Regeling Mediareserves vastgesteld. Hierin is vastgesteld dat Omroeporganisaties met een voorlopige erkenning maximaal € 500.000 mogen reserveren van de gelden voor de verzorging van media-aanbod aan het einde van het boekjaar.

Bestemming exploitatiesaldo

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering na belasting ad € 157.824 (2020 € 43.770) is als overgedragen reserve media-aanbod op de balans opgenomen.

Voorzieningen

(8) Jubilea

Uitkeringen aan het personeel vinden plaats bij een dienstverband van 25 en 40 jaar. De op korte termijn uit te keren jubileumvergoedingen worden opgenomen onder de kortlopende schulden, rekening houdende met het CAO recht van de werknemers op 2 dagen jubileumverlof.

Het verloopoverzicht is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2021	7.539
Dotatie	3.479
Uitkering op korte termijn	0
	<hr/>
Stand per 31 december 2021	11.018
	<hr/>

(9) Loopbaanontwikkeling

Op grond van de CAO hebben medewerkers het recht om eens in de 5 jaar een loopbaantraject te volgen voor een bedrag van maximaal € 1.000 (exclusief BTW). De voorziening is opgebouwd voor ieder jaar dat de medewerker ultimo boekjaar in dienst was en daarbij nog geen gebruik had gemaakt van de regeling. In 2021 en 2020 is door Corona weinig gebruik gemaakt van de regeling.

Het verloopoverzicht is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2021	31.412
Besteding aan loopbaantraject	-2.040
Dotatie	6.638
	<hr/>
Stand per 31 december 2021	36.010
	<hr/>

Kortlopende schulden

(10) Overgedragen Reserve Media-aanbod

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Stand per 1-1	94.981	141.428
Inzet in 2020: Brainwash Sandel	0	-71.928
Inzet in 2020: ontwikkeling 2Doc: Staal	0	-18.000
Correctie	0	-289
Inzet in 2021: Pilot Mediaprogramma	-51.305	0
Inzet in 2021: Klimaatkwis	-43.770	0
Overgedragen reserve media-aanbod 2020 1)	615.824	43.770
	<u>615.730</u>	<u>94.981</u>

De overgedragen reserve media-aanbod betreft de overdracht van de reserve boven de norm. Met de netmanagers van de NPO zijn over de programmatische inzet tot en met 2021 afspraken gemaakt. Dit moet nog gebeuren voor de overdracht over 2021 ad € 615.824.

(11) Schulden aan leveranciers

De schulden aan leveranciers ad € 860.975 (2020 € 974.444) zijn gedaald ten opzichte van 2020. Deze schulden waren hoog ultimo 2020 omdat HUMAN in het vierde kwartaal 2020 en het eerste kwartaal van 2021 enkele grote projecten had lopen. In dat saldo was een schuld aan de VPRO begrepen ad 560k (2020 ad 243k) voor afgenomen diensten voortvloeiend uit de samenwerkingsovereenkomst en co-productieovereenkomsten.

(12) Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31 december 2021	31 december 2020
Omzetbelasting	9.549	22.518
Loonheffing	135.947	121.758
	<u>145.496</u>	<u>144.276</u>

De omzetbelasting betreft de aangifte over het vierde kwartaal.

De loonheffing betreft de aangifte over december van het betreffende boekjaar. Deze last is hoger omdat er meer medewerkers in dienst zijn dan in 2020.

(13) Overige schulden

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Pensioenpremie 1)	1.976	31.579
Vakantiedagen 2)	49.167	42.902
Te betalen OCW-bijdrage aan NPO 3)	0	6.170
	<hr/>	<hr/>
	51.143	80.651
	<hr/>	<hr/>

1) De nog te betalen pensioenpremie was in 2020 hoger omdat de CAO verhoging die met terugwerkende kracht in november 2020 is verwerkt niet in de voorschotnota's was opgenomen. Ook waren enkele nieuwe medewerkers nog niet in de voorschotnota's opgenomen.

2) Ondanks dat medewerkers actief worden gestimuleerd om hun vakantiedagen op te nemen, heeft dat in het jaar waarin corona domineerde niet geleid tot volledige opname van de vakantiedagen.

3) Ultimo 2020 was er teveel voorschot vertrekt door de NPO. Dit saldo werd in februari 2021 verrekend.

(14) Overlopende passiva

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Vooruit ontvangen contributies 1)	689.073	585.635
Vooruit ontvangen baten 2)	52.284	22.290
Programmatische kosten 3)	573.533	766.697
Honoraria 3)	42.888	37.185
Vooruitontvangen OCW bijdrage 4)	45.000	0
Accountantskosten 5)	26.836	34.756
Advieskosten 6)	0	25.170
Jubileumuitkering te betalen in volgend boekjaar	0	7.171
Hoofdredacteur Media uit aanloopkosten te werven	30.000	0
Aanloopkosten (OCW) terug te betalen	13.035	0
Overig 7)	5.232	22.890
	<hr/>	<hr/>
	1.477.881	1.501.794
	<hr/>	<hr/>

1) Dit betreft het deel van de contributies dat tijdsevenredig in het volgende boekjaar als bate dient te worden genomen. Deze overloop is hoger door de groei van het aantal leden in het vierde kwartaal van 2020.

2) De vooruit ontvangen baten zijn voor een documentaireproject als bijdrage aan het onderzoek naar het tweede leven na uitzending en de opstart van een ander documentaire project.

- 3) Ultimo boekjaar waren er nog programmatische kosten en honoraria te betalen voor programma's uitgezonden in 2021. De kosten zijn hoger aangezien er in het vierde kwartaal veel programma's zijn uitgezonden waar nog kosten voor betaald moeten worden. Tevens zijn hier de kosten opgenomen die voortvloeien uit de Sociale regeling bij het niet verlengen van contracten voor bepaalde tijd ad € 60.479 (2020 € 43.949) en voor scholing en actieve bemiddeling ad € 39.930 (2020 € 36.300). Dit betreffen contracten met een programmatisch karakter.
- 4) Ultimo boekjaar waren er voor 2 projecten; Niet zo Zwart Wit en Bezorgd al middelen ter beschikking gesteld maar de werkzaamheden nog niet afgerond.
- 5) Dit betreffen de nog te betalen accountantskosten voor het lopende boekjaar en in 2020 tevens voor de controle van de ledentelling.
- 6) Dit betreffen advieskosten voor het aanbestedingstraject gezamenlijk met de VPRO voor de accountantscontrole vanaf boekjaar 2021 en advies- en schrijfkosten voor het beleidsplan 2022-2026.
- 7) Dit betreffen kosten zoals AWO vergoeding, werkplekken, bankkosten 4^e kwartaal, vacatiekostenvergoeding raad van toezicht etc.

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Met de VPRO zijn afspraken gemaakt over de huur van een deel van het VPRO-gebouw en de inhuur van ondersteuning op allerlei gebied (automatisering, personeelszaken, financiën, juridische zaken, online e.d.). De overeenkomst loopt van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

<i>Looptijd Recht</i>	<i>Omvang recht</i>
Korter dan 1 jaar	€ 885.000
Tussen 1 en 5 jaar	€ 5.888.000
Langer dan 5 jaar	€ 0

Huurverplichtingen Amsterdam.

HUMAN huurt op het Ambonplein 73-79 te Amsterdam kantoorruimte van het Humanistisch Verbond. Deze huurovereenkomst loopt van 1 april 2017 tot en met 31-03-2022 en bedraagt € 24.577 per jaar vermeerderd met servicekosten ad € 4.116 per jaar. HUMAN en het Humanistisch Verbond zijn in onderhandeling over een eventuele verlenging van een gedeelte van de gehuurde kantoorruimte. Looptijd 1 jaar € 7.173. Looptijd tussen de 2 en 5 jaar € 0.

Verplichtingen in het kader van producties.

Contracten met producenten worden pas aangegaan na toezegging door de NPO om betreffende project in het uitzendschema op te nemen. Tegenover deze verplichtingen staan derhalve financieringen.

Toelichting op de exploitatierekening 2021

(15) Media aanbod

	2021	2020
	€	€
Vergoedingen OCW	7.453.528	7.114.560
Vergoeding OCW voor frictiekosten	0	12.000
Inzet over te dragen reserve media-aanbod	95.075	89.928
Omroepbrede middelen NPO-fonds/programma gebonden EB	469.241	917.940
<i>Subtotaal baten Media-aanbod</i>	8.017.844	8.134.428
Overige bedrijfsopbrengsten	269.700	2.850
	8.287.544	8.137.278

In de vergoedingen OCW is een bijdrage voor levensbeschouwelijke programmering begrepen ad € 2.065.251 (2020: € 2.000.924). HUMAN heeft in 2021 43 uur (2020 60 uur) levensbeschouwelijke zendtijd gevuld. Tevens is hier de repartitie SVOD verantwoord ad € 42.701.

In 2021 heeft HUMAN net als de andere aspirant omroepen een eenmalige bijdrage ontvangen als aanloopkostenvergoeding naar 2022. Er is € 535.000 toegekend. De besteding ad € 521.965 is gespecificeerd verantwoord op bladzijde 44 van de jaarrekening. Het restant ad € 13.035 is als terugbetalingsverplichting op de balans opgenomen.

In de vergoeding OCW over 2020 is tevens € 12.000 frictiekostenvergoeding begrepen.

Programmagebonden eigen bijdragen

Titel Media aanbod	Organisatie	Totale bijdrage	CoBO	NPO-fonds
2Doc: Zolang je blijft	NPO-fonds	113.780	0	113.780
2Doc: Maalstroom **)	NPO-fonds	-7.605	0	-7.605
2Doc: Moeder aan de Lijn **)	NPO-fonds	-16.761	0	-16.761
2Doc: De Grutto was hier *)	NPO-fonds	29.027	0	29.027
2Doc: A Family of Dragqueens *)	NPO-fonds	24.620	0	24.620
Staal *)	NPO-fonds	56.385	0	56.385
2Doc: Sidik en de Panter **)	NPO-fonds	-704	0	-704
Klassen	NPO-fonds	240.249	0	240.249
2Doc: Nu we het er toch over hebben *)	NPO-fonds	30.250	0	30.250
Aansluiting exploitatierekening		469.241	0	469.241

*) = ontwikkeling **) = verschil na afrekening

De organisaties die hebben bijgedragen aan programma's van HUMAN zijn niet gelieerd aan HUMAN. De programmagebonden eigen bijdragen daalden met € 448.699. Dit werd veroorzaakt door het feit dat in 2020 2 gesubsidieerde documentaires en 5 afleveringen van de gesubsidieerde documentaire serie *Klassen* werden uitgezonden tegen 2 afleveringen van de gesubsidieerde documentaire serie *Klassen* en 1 gesubsidieerde documentaire in 2021.

Overige bedrijfsopbrengsten

Titel Media aanbod	Organisatie	Totale bijdrage
De Wasstraat	Provincie Overijssel	5.000
De Wasstraat	Stichting Doen	15.000
De Wasstraat	Rabobank Foundation	15.000
Medialogica on Tour	Beel en Geluid	1.700
OCW vergoeding oude projecten	OCW *)	233.000
Aansluiting exploitatierekening		269.700

HUMAN wil na uitzending nog langdurig impact maken met haar programmering. N.a.v. de serie *De Wasstraat* zijn in het land "impact sessies" geweest om zo met de achterban en de kijkers in contact te komen en na te praten. In samenwerking met het Instituut voor Beeld en Geluid wordt impact gerealiseerd n.a.v. onze Medialogica programma's.

*) In eerdere jaren zijn langlopende projecten opgestart maar mede door onderbezetting en covid-19 konden deze ook in 2021 nog niet worden gerealiseerd. Deze gelden zijn ten gunste van het resultaat gebracht en derhalve in de ORMA opgenomen.

Specificatie bijdrage derden

HUMAN heeft in opzet de volledigheid van de opbrengsten van rechtstreekse sponsoring aan buitenproducenten afgedwongen in de productieovereenkomsten. Hierin zijn bepalingen opgenomen, dat indien buitenproducenten rechtstreeks aan sponsoring willen doen, dit vooraf aan HUMAN dient te worden voorgelegd. Vanuit de buitenproducenten heeft HUMAN in 2020 geen meldingen ontvangen.

(16) Opbrengst overige nevenactiviteiten

	2021	2020
	€	€
Verkoop uitzendrechten/formats	40.249	43.684

(17) Opbrengst verenigingsactiviteiten

	2021	2020
	€	€
Contributies leden	996.255	720.082
Donaties	73.510	55.574
	<u>1.069.765</u>	<u>775.656</u>

Ultimo 2021 bedroeg het aantal leden 90.514 (2020: 90.205, 2019: 59.570). Dat is een groei van 0,34% t.o.v. ultimo 2020. De verenigingsinkomsten stegen van € 720.082 naar € 996.255, een stijging van 38%. De voornaamste verklaring van deze stijging is het feit dat meer dan 20.000 leden zijn geworven in de periode november en december 2020. De contributieinkomsten worden tijdsevenredig toegerekend en vallen derhave grotendeels ten gunste van 2021. Ook de donaties stegen, door een geslaagde campagne ultimo 2021, van € 55.574 naar € 73.510, een stijging van 32%.

(18) Lonen en salarissen

De personele kosten betreffen: 40,4 fulltime-equivalenten ultimo 2020 (2020: 34,3).

De salarissen zijn conform de CAO voor het Omroep personeel. Er waren in 2021 en 2020 geen werknemers buiten Nederland werkzaam anders dan voor opnames.

	2021	2020
	€	€
Salarissen CAO personeel	1.985.256	1.764.240

(19) Sociale lasten

	2021	2020
	€	€
Pensioenregeling	250.268	214.900
Sociale lasten	333.114	307.756
Ziektekostenverzekering	15.899	15.120
	<u>599.281</u>	<u>537.776</u>

Het gemiddelde aantal fulltime-equivalenten bedroeg 40,4 (2020 31,4).

De jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt 1,875% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus een franchise ad € 14.544 (2020 € 14.167). Het pensioengevend salaris is in 2021 gemaximeerd op € 112.189 (2020 € 110.111). De jaarlijkse premie die voor rekening komt van de werkgever bedraagt 16,6% (2020 15,8%) van het pensioengevend salaris, aangevuld met 1,5% over het salarisdeel boven € 112.189 (2020 € 110.111). De hoogte van de premie wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het bedrijfstak-pensioenfonds op basis van de dekkingsgraad en verwachte rendementen. De dekkingsgraad van het betrokken bedrijfstakpensioenfonds bedraagt ultimo 2021 volgens opgave van het fonds 111,3% (ultimo 2020 94,9%). Op basis van het uitvoeringsreglement heeft HUMAN bij een tekort in het fonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies. De bijdrage van de onderneming aan de pensioenregeling in het boekjaar is € 250.268 (2020 € 214.900).

Bijzondere waardevermindering van vlottende activa

Ultimo boekjaar wordt de voorraad individueel beoordeeld. Bepaald media-aanbod wordt volledig afgewaardeerd als er daadwerkelijk wordt besloten het media-aanbod niet te verspreiden. In 2021 en 2020 is geen productie afgewaardeerd.

(20) Directe productiekosten

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
<i>Technische productiekosten media-aanbod 1)</i>	964.666	893.048
<i>Overige productiekosten media-aanbod</i>		
Honorering freelancers 2)	985.830	2.047.139
Onafhankelijke buitenproducent 3)	1.902.032	1.707.093
Uitzendrechten 4)	737.220	493.475
Publiciteit	10.560	21.607
Assurantiën programmatisch	7.850	11.456
Distributiekosten uitzendrechten (sales)	4.480	2.430
Overige programmakosten 5)	152.552	69.214
	<u>3.800.524</u>	<u>4.352.414</u>
<i>Directe kosten vereniging</i>		
Telemarketingskosten 1)	0	8.510
CRM 2)	17.766	19.203
Drukwerk en mailingen 3)	58.128	58.408
Ledenservice 4)	328.007	270.260

Campagnekosten 5)	86.073	236.358
Vergaderkosten en uitnodiging ALV 6)	32.989	7.069
Bijdrage aan de Humanistische Alliantie	7.795	7.700
Overig	345	923
	<hr/>	<hr/>
	531.103	608.431
	<hr/>	<hr/>
	5.296.293	5.853.893
	<hr/>	<hr/>

Technische- en overige productiekosten en honorering freelancers

- 1) In 2021 zijn meer programma's zelf geproduceerd dan in 2020. Dit verklaart de stijging van de technische productiekosten.
- 2) HUMAN heeft in 2021 meer personeelsleden in vaste dienst genomen en minder gebruik gemaakt van freelancers. Daarnaast waren deze kosten in 2020 hoog omdat er 5 afleveringen en in 2021 2 afleveringen van de serie *Klassen* zijn uitgezonden die volledig met freelancers zijn gemaakt.
- 3) De kosten voor onafhankelijke buitenproducenten stegen licht aangezien HUMAN enkele ontwikkelingsprojecten heeft afgerekend in 2021.
- 4) Onder de post uitzendrechten zijn ook de titels die gezamenlijk met de VPRO zijn ingetekend en waarvan de VPRO de penvoerder is opgenomen.
- 5) Onder de overige programmakosten vallen o.a. de kosten voor; web based applicatiekosten, reis- en verblijfkosten.

Directe kosten vereniging

- 1) In 2020 is een eigen bel-actie uitgevoerd in 2021 niet.
- 2) HUMAN heeft een eigen CRM-systeem om de leden beter te kunnen benaderen. De kosten betreffen onderhouds- en abonnementskosten en enkele kleine ontwikkelingen.
- 3) In 2021 heeft HUMAN wederom een informatief magazine voor haar leden uitgegeven om de leden te betrekken, binden en behouden.
- 4) De stijging van de kosten van de ledenservice is te verklaren door het feit dat deze recht evenredig gekoppeld is aan het gemiddeld aantal leden per kalenderjaar. Het ledenaantal steeg in 2021 van 90.205 naar 90.514.
- 5) In 2020 heeft HUMAN campagne gevoerd om leden te werven en te behouden. In 2021 lag de nadruk op alleen op ledenbinding en –behoud en was derhalve aanzienlijk voordeliger.
- 6) In 2021 heeft HUMAN 2x een ALV georganiseerd. In 2020 was de oproep aan de leden voor de ALV gecombineerd met het eenmalig magazine. Daarom waren er in 2020 geen extra kosten voor drukwerk en porti.

(21) Overige bedrijfslasten

	2021	2020
	€	€
Overige kosten CAO personeel 1)	36.936	44.152
Mutatie transactiekosten en actieve bemiddeling (conform CAO) 2)	0	45.187
Vacatievergoeding Raad van Toezicht 3)	7.629	9.188
Porti, bank- en incassokosten 4)	17.122	22.873
Accountantskosten 5)	42.487	44.393
Advieskosten 6)	121.879	124.318
Administratiekosten 7)	138.000	138.000
ICT automatisering en ondersteuning 8)	102.105	87.988
Drukwerk, kantoorbenodigdheden 9)	11.834	9.338
M&C afdeling kosten Branding HUMAN 10)	137.307	112.917
Ontwikkeling Humanistische Canon 11)	60.000	0
Aanstelling nieuwe Hoofdredacteur Media 11)	30.000	0
Freelance personeel 11)	91.732	0
Overig 12)	1.215	6.391
	<u>798.246</u>	<u>644.745</u>
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur 13)	68.641	84.163
Servicekosten en overig 13)	20.698	20.698
	<u>89.339</u>	<u>104.861</u>
	<u>887.585</u>	<u>749.606</u>

1) In de post overige kosten CAO personeel zijn onder meer de kosten voor de ARBO, AWO en wervingskosten en opleidingskosten opgenomen.

De dotatie aan loopbaantrajecten ad 7k (2020 9k), de dotatie voor de verplichting aan vakantiedagen ad 7k (2020 -20k) worden vanaf 2021 ten laste gebracht van de opslag over de salariskosten.

2) De transitiekosten en actieve bemiddeling (conform CAO) ad 72k (44k in 2020) betreft de dotatie voor 11 medewerkers (2020 10) met contracten met een looptijd langer dan 18 maanden waarvoor bij beëindiging de Sociale regeling PO verschuldigd is ad 100k (2020 74k) inclusief actieve

bemiddeling ad 40k (2020 36k)) en 7 medewerkers met contracten met een looptijd korter dan 18 maanden waarvoor bij beëindiging de wettelijke transitievergoeding verschuldigd is ad 11k (2020 6k). Deze verplichting is opgenomen aangezien voor deze groep medewerkers per 31 december 2021 nogmaals een contract voor bepaalde tijd was afgesloten. De kosten voor dotatie worden vanaf 2021 ten laste gebracht van de opslag over de salariskosten.

3) In de ALV van 26 juni 2016 is besloten dat de raad van toezicht per bezochte vergadering en bijeenkomst waarin ze de raad vertegenwoordigen een vacatievergoeding ad € 125 excl. BTW ontvangen.

4) De porti, bank- en incassokosten daalden omdat HUMAN voor veel meer leden kon incasseren in 2021.

5) Dit betreffen de accountantskosten voor de jaarrekeningcontrole en de controle van de ledentelling per 31 december 2020. De bedragen zijn inclusief btw en verschotten.

6) De advieskosten bleven nagenoeg gelijk en omvatten voornamelijk advieskosten gezamenlijk met de VPRO gemaakt in het kader van het uitzoeken van de wettelijke mogelijkheden en het opzetten van een stichting i.v.m. de toekomstige samenwerking, inclusief een intern traject per afdeling.

7) Vanaf 1 januari 2016 is de VPRO verantwoordelijk voor het verzorgen van het media-aanbod van HUMAN. In deze post zijn de kosten opgenomen voor de afdelingen F&EO, Productie en P&O. Deze kosten zijn conform afspraak.

8) In deze post zijn de kosten opgenomen voor de afdeling I&P van de VPRO voor de verzorging van de ICT diensten en de licentiekosten. De kosten zijn gestegen omdat HUMAN meer werkplekken nodig heeft gehad en meer licenties heeft gebruikt.

9) In deze post zijn alle kosten opgenomen voor nieuw drukwerk, kantoorbenodigdheden, abonnementen, kopieerkosten etc. Door het thuiswerken in 2021 zijn deze kosten gedaald.

10) In deze post zijn de kosten voor branding van het merk HUMAN, door o.a. aanpassing van de vormgeving, spots, google grants en media inkoop opgenomen. Alles met als doel om de naamsbekendheid van HUMAN en haar programma's te verhogen.

11) Deze kosten zijn betaald uit de ontvangen aanloopkostenvergoeding.

12) Hierin zijn voornamelijk assurantiën en vergaderkosten begrepen. Door corona is er minder vergaderd.

13) Hierin zijn begrepen de kosten voor huur en bijkomende kosten (zoals receptie, schoonmaak etc.) in Villa VPRO in Hilversum en op het Ambonplein in Amsterdam. HUMAN huurt op het Ambonplein enkele ruimtes van het Humanistisch Verbond (HV) om zo voldoende met de achterban in contact te blijven. In 2020 is hier samen met het HV een alarminstallatie geplaatst. HUMAN heeft hier € 2.029 aan bijgedragen. In 2020 is voor de redactie Medialogica extra kantoorruimte in de Villa VPRO gehuurd ad € 10.000.

Lasten onafhankelijk Product

In 2021 is de definitie voor de verantwoording onafhankelijk product in onderling overleg met alle relevante partijen opnieuw vastgesteld. Het totaalbedrag aan uitgezonden onafhankelijk product beloopt in 2021 volgens de nieuwe berekeningswijze € 2.231.000.

Het bedrag is als volgt opgebouwd (x € 1.000):

	Televisie	Radio	OMA	Totaal
Rechten + buitenproducent	1.963	0	34	1.997
Interne kosten	196	0	9	205
Overheadkosten	<u>28</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>29</u>
Totaal lasten onafhankelijk product	2.187	0	44	2.231

(22) Financieel resultaat

	2021	2020
	€	€
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren	0	0
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	0	0
Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren	0	0
Gerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten	0	0
Ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten	0	0
Ongerealiseerde waardeverandering van materiële vaste activa	0	0
Rentelasten en soortgelijke kosten	-12.345	-1.829
	<u>-12.345</u>	<u>-1.829</u>

Bartering-contracten (Model VIII)

HUMAN maakte geen gebruik van Bartering contracten.

Honorarium accountant

Het honorarium voor de controle van de jaarrekening bedraagt in het verslagjaar € 35.000 (2020: € 26.700) (exclusief btw). Daarnaast controleerde de accountant eind 2020 de ledentelling ten behoeve van de vaststelling door het Commissariaat voor de Media van de leden voor de aanvraag van de concessie 2022-2026. Hiervoor was € 15.000 (exclusief btw) gereserveerd. De uiteindelijke kosten waren € 3.385 lager.

Bezoldiging bestuurders, directie en toezichthouders

De bestuurder mevrouw W. van Aalst heeft een vast dienstverband bij HUMAN.

Er waren geen overige voorzieningen betaalbaar op termijn c.q. ontslagvergoedingen ultimo 2021.

De raad van toezicht ontvangt € 125 per bezochte vergadering en bijeenkomst waarin ze de raad vertegenwoordigen. Dit is besloten op de ALV van 26 juni 2016.

Samenstelling raad van toezicht per 31 december 2021

M. Sturm, voorzitter

S. Bakker, vicevoorzitter

H. Sheikh

Y. Zonderop

B. Kutluer

Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep

Bij HUMAN zijn geen presentatoren werkzaam die binnen de CAO voor omroeperspersoneel gehonoreerd worden. De honorering blijft derhalve onder het maximum.

Daarnaast wordt incidenteel een presentator als zelfstandige of als freelancer ingehuurd.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Krachtens de WNT zijn bij algemene maatregel van bestuur, bij ministeriële regeling en in beleidsregels algemene regels en specifieke (sectorale) regels vastgesteld. Op grond van de WNT mag in 2019 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector behoudens overgangsrecht maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Vanaf 1 januari 2021 zijn voor de topfunctionarissen van de landelijke en regionale media-instellingen drie verlaagde bezoldigingsmaxima van kracht. HUMAN is ingedeeld in Categorie A met een bezoldigingsmaximum van € 148.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van raad van toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen 2021 (bestuur)

Naam Functie	Aanvang, einde en omvang functievervulling	Dienst- betrekking	Beloning + belastbare onkosten- vergoeding	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Maximum bezoldiging
W.E. van Aalst Bestuurder/ hoofredacteur	01/01 – 31/12 100%	Ja	121.562	16.342	137.904	148.000

Bezoldiging topfunctionarissen 2020 (bestuur)

Naam Functie	Aanvang, einde en omvang functievervulling	Dienst- betrekking	Beloning + belastbare onkosten- vergoeding	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Maximum bezoldiging
W.E. van Aalst Bestuurder/ hoofredacteur	01/01 – 31/12 100%	Ja	116.847	15.251	132.098	201.000

De bezoldiging per vergadering cq vertegenwoordiging van de toezichthoudende topfunctionarissen bij HUMAN is € 125.

Toezichthoudende topfunctionarissen 2021

Naam Functie	Aanvang, einde en omvang functievervulling	Dienst- betrekking	Beloning + belastbare onkosten- vergoeding	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Maximum bezoldiging
M. Sturm Voorzitter	01/01 – 31/12	Nee	1.796	-	1.796	22.200
S. Bakker Vicevoorzitter	01/01 – 31/12	Nee	1.381	-	1.381	14.800
B.Kutluer	01/01 – 31/12	Nee	1.381	-	1.381	14.800
H. Sheikh	01/01 – 31/12	Nee	1.125	-	1.125	14.800
Y. Zonderop	01/01 – 31/12	Nee	1.381	-	1.381	14.800

Toezichthoudende topfunctionarissen 2020

Naam Functie	Aanvang, einde en omvang functievervulling	Dienst- betrekking	Beloning + belastbare onkosten- vergoeding	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Maximum bezoldiging
M. Sturm Voorzitter	01/01 – 31/12	Nee	1.625	-	1.625	30.150
S. Bakker Vicevoorzitter	01/01 – 31/12	Nee	2.000	-	2.000	20.100
B.Kutluer	01/01 – 31/12	Nee	1.375	-	1.375	20.100
H. Sheikh	01/01 – 31/12	Nee	1.625	-	1.625	20.100
Y. Zonderop	01/01 – 31/12	Nee	1.250	-	1.250	20.100

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen andere functionarissen die in 2021 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend.

Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de vereniging en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Alle transacties met verbonden partijen zijn onder normale marktvoorwaarden tot stand gekomen en hebben een zakelijk karakter.

Vennootschapsbelasting

De omroepen hebben met de Belastingdienst een vaststellingsovereenkomst gesloten aangaande de wijze waarop de fiscale winst dient te worden bepaald. De Belastingdienst heeft deze bestaande vaststellingsovereenkomst formeel opgezegd per 1 januari 2017. Sindsdien zijn de omroepen in overleg met de Belastingdienst om te komen tot nieuwe afspraken. Dit overleg is in 2019 afgerond. De omroepen blijven belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Omtrent de donaties is overeengekomen: De in een jaar ontvangen giften/erfstellingen worden niet als voordeel uit onderneming aangemerkt indien en voor zover ze de in een jaar gedane toevoeging aan de RMA en/of ORMA overstijgen. De nieuwe regeling loopt van 1 januari 2017 t/m 31 december 2021. In 2020 heeft HUMAN met terugwerkende kracht naar 2016 de aangiftes vennootschapsbelasting ingediend. De lasten over deze jaren zijn in het resultaat 2020 verwerkt.

Bedrijfsgegevens

Naam:	Vereniging Investeer in Human
Handelsnaam:	HUMAN
Rechtsvorm:	Vereniging
Zetel (statutaire vestigingsplaats):	Hilversum
Feitelijk gevestigd:	Wim T. Schippersplein 1, 1217 WD Hilversum
KvK nummer:	57906289

Activiteiten: HUMAN is in het boekjaar 2021 een aspirant publieke omroep. Vanaf 2022 heeft HUMAN een volwaardige erkenning en vormt met de VPRO een samenwerkingsomroep. HUMAN komt voort uit de Nederlandse humanistische traditie en beweging. Het humanisme is de tot in de Grondwet als constituerend voor de Nederlandse cultuur en samenleving erkende seculiere levensbeschouwing, die leven en wereld probeert te begrijpen vanuit menselijke vermogens.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er waren geen gebeurtenissen na balansdatum.

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is geen regeling opgenomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

Voorstel resultaatbestemming

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering na belasting ad € 615.824 (2020 € 43.770) is als overgedragen reserve media-aanbod op de balans opgenomen. Dit voorstel voor resultaatbestemming is in de jaarrekening verwerkt.

Goedkeuring Raad van Toezicht

De raad van toezicht van de Vereniging Investeer in Human heeft het jaarverslag 2021 op 26 april 2022 goedgekeurd en daarmee vastgesteld dat op adequate wijze het overgrote deel van de gestelde doelen voor 2021 zijn gerealiseerd.

Jaarrekening 2021 voor akkoord getekend op 26 april 2022,

Magdeleen Sturm (voorzitter)

Sem Bakker (vicevoorzitter)

Beril Kutluer

Haroon Sheikh

Yvonne Zonderop

HVMAN

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en de raad van toezicht van Vereniging Investeer in Human

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening van Vereniging Investeer in Human ('de vereniging') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vereniging op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW'), de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT); en
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van Vereniging Investeer in Human te Hilversum gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de exploitatierekening over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

SQ3NRVQDF3DV-1982590462-22

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeed bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Investeer in Human zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de bepalingen bij en krachtens de WNT. De directie is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties.

Dit houdt in dat de totstandkoming van deze bedragen in overeenstemming dient te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 26 april 2022
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. W. Poot RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Vereniging Investeer in Human

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten, lasten en balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.